MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

STATISTICA MOLDOVEI

Anexă
la Ordinul comun MEC și BNS
nr.2326/156 din 30.12/2025

CLASIFICAREA PROGRAMELOR EDUCAȚIONALE ȘI DE FORMARE PROFESIONALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

(MoldCED-2)

Cuprins

1. Introducere 3
2. Scopul MoldCED 4
3. Conținut – cadru 5
4. Unități de clasificare 5
5. Elemente constitutive ale clasificării 6
6. Sisteme de codificare 7
7. Corespondența nivelurilor sistemului educațional național cu nivelurile ISCED 9
8. Criteriile de durată și de durată cumulată a programelor educaționale și de formare profesională 10
9. Descrierea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova pe niveluri educaționale în conformitate cu ISCED 2011 11
   9.1. Educația timpurie - Nivelul 0 11
   9.2. Învățământul primar – Nivelul 1 12
   9.3. Învățământul secundar, ciclul I (învățământul gimnazial) – Nivelul 2 13
   9.4. Învățământul secundar, ciclul II – Nivelul 3 14
   9.5. Învățământul profesional tehnic postsecundar – Nivelul 4 18
   9.6. Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterţiar – Nivelul 5 20
   9.7. Învățământul superior – Nivelurile 6, 7 și 8 21
      Învățământul superior, ciclul I: învățământ superior de licență – Nivelul 6 22
      Învățământul superior, ciclul II: învățământ superior de master – Nivelul 7 23
      Învățământul superior, ciclul III: învățământ superior de doctorat – Nivelul 8 25
10. Gestionarea Clasificării programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova 27

Anexe la MoldCED-2 28
   Anexa 1. Clasificarea și codificarea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova (conform ISCED – P) 29
   Anexa 2. Clasificarea și codificarea nivelurilor de educație absolvite în Republica Moldova (conform ISCED-A) 31
   Anexa 3. Clasificarea domeniilor de educație și formare în Republica Moldova (conform ISCED-F 2013) 33
   Anexa 4. Caracteristici de bază ale programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova conform ISCED 2011 38

Glosar 43

1. Introducere

Prezenta Clasificare a programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova (MoldCED-2), constituie clasificarea de referință pentru organizarea programelor educaționale, de formare profesională, a calificărilor aferente pe niveluri de învățământ și domenii de educație conform Clasificării Internaționale Standard a Educației (engleză – *International Standard Classification of Education (ISCED)*).

Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED) aparține Familiei Internaționale a Națiunilor Unite a Clasificărilor Sociale și Economice, a fost elaborată în anul 1970 de către Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), care se aplică în statistică în întreaga lume în scopul colectării, compilării şi analizării datelor comparabile la nivel naţional și internațional.

ISCED servește drept cadru pentru clasificarea activităţilor educaţionale, aşa cum sunt definite în programe, şi a calificărilor care rezultă în categorii agreate internaţional. Conceptele şi definiţiile de bază ale ISCED sunt, prin urmare, destinate pentru a cuprinde întrega gamă a sistemelor de învăţământ.

ISCED clasifică programele de învăţământ după conţinut, folosind două variabile principale de clasificare încrucişată: niveluri de învăţământ şi domenii de educaţie.

Clasificarea ISCED a fost revizuită în 1997, apoi în 2011 prin introducerea unei clasificări conexe a nivelului de educaţie absolvit, bazată pe calificările educaționale recunoscute.

Clasificarea MoldCED-2 constituie bază pentru colectarea, producerea și furnizarea de date privind activitatea educațională și nivelul de studii al populației în domeniul statisticii educației, demografiei, forței de muncă, nivelului de trai și alte domenii ale statisticii sociale. Utilizarea MoldCED-2 în alte scopuri decât cele statistice ține de responsabilitatea instituțiilor respective.

Sunt prezentate conceptele de bază și indicații metodologice pentru înțelegerea și aplicarea MoldCED-2 în procesul elaborării datelor statistice privind educația.

Obiectele de clasificare în MoldCED-2 sunt programele educaționale și de formare profesională, calificările aferente (urmare a absolvirii acelor programe). Producerea de date statistice pe baza MoldCED-2 asigură comparabilitatea acestora la nivel regional, european și, în linii generale, la nivel mondial. Utilizarea MoldCED-2 în sistemul național statistic este obligatorie.

MoldCED-2 este elaborată pe baza armonizării cu versiunea oficială a Clasificării Internaționale Standard a Educației din 2011 a nivelurilor educaționale (*International Standard Classification of Education (ISCED 2011)*) și din 2013 a domeniilor de educație *(International Standard Classification of Education: fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013)*) prin păstrarea în MoldCED-2 a codurilor și denumirilor grupărilor relevante fără a schimba domeniul de aplicare al conceptelor.

MoldCED-2 a fost elaborată în baza **cartografierii programelor și domeniilor educaționale ale Republicii Moldova** în raport cu criteriile ISCED 2011 și ISCED-F 2013, realizată de către Biroul Național de Statistică în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, cu susținerea Fondului ONU pentru Copii (UNICEF) din Republica Moldova, în particular, în vederea alinierii sistemului statistic național la standardele internaționale și ale Uniunii Europene.

Prima Clasificare națională a programelor educaționale din Republica Moldova (MoldCED) a fost aprobată în 2006 și s-a bazat pe Clasificarea Internațională Standard a Educației 1997 (ISCED 1997).

Revizuirea din 2011 a Clasificării Internaționale Standard a Educației 2011 (ISCED 2011) s-a concentrat în principal pe modificările aduse nivelurilor de educație ale programelor (ISCED-P) și a introdus, pentru prima dată, o clasificare a nivelurilor de educație pe baza calificărilor (ISCED-A). Revizuirea din 2013 s-a concentrat pe domeniile educației și formării profesionale (ISCED-F). În acest context, pentru a asigura conformitatea cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED 2011), a apărut necesitatea revizuirii Clasificării naționale a programelor educaționale, ediția anului 2006.

La elaborarea noii clasificări naționale (MoldCED-2) au fost utilizate conceptele și definițiile ISCED 2011, descrise în "*Clasificarea Internațională Standard a Educației 2011*" (UNESCO-UIS, 2012) și *ISCED 2011 Operational Manual: Guidelines for Classifying National Education Programs and Related Qualifications,* „*Clasificarea Internațională Standard a Educației: Domeniile Educație și Formare 2013"* (ISCED-F 2013) (UNESCO-UIS, 2015). Totodată, s-a ținut cont de cadrul legislativ și normativ național, în particular, Legea cu privire la statistica oficială nr. 93/2017, Codul educației nr. 152/2014 cu modificările și completările ulterioare, actele normative de aprobare a Cadrului Național al Calificărilor, Nomenclatoarelor domeniilor de studii și de formare profesională, al specialităților și calificărilor etc.

2. Scopul MoldCED

Clasificarea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova (MoldCED) fost elaborată să servească drept cadru pentru clasificarea activităților educaționale, așa cum sunt definite în programe educaționale și de formare profesională, a calificărilor și domeniilor de educație conexe (în conformitate cu legislația națională) care rezultă în categorii agreate internațional.

MoldCED prezintă un instrument pentru colectarea, compilarea, generalizarea și diseminarea datelor statistice comparabile referitoare la multiplele aspecte ale sistemului educațional, date de interes pentru factorii de decizie din țară, dar și pentru alți utilizatori de statistici de educație la nivel național și internațional.

Perspectiva și impactul utilizării Clasificării programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova conform ISCED 2011 și a Clasificării domeniilor de educație și formare conform ISCED-F 2013 constau în aplicarea acestui cadru unitar de clasificare a nivelurilor de studii, și programelor educaționale și de formare profesională naționale, dar și a domeniilor facilitând:

- comparabilitatea internațională a datelor privind educația și formarea profesională;
- îmbunătățirea planificării și monitorizării politicilor educaționale;
- consolidarea capacităților instituționale în domeniul statisticii educaționale;
- corelarea sistemului național de calificări cu Cadrul European al Calificărilor (*European Qualifications Framework (*EQF));
- sprijinirea procesului de recunoaștere a calificărilor și mobilităților academice.

Clasificarea MoldCED și componentele acesteia sunt utilizate în principal pentru:

- colectarea și producerea statisticilor educației la nivel național și internațional (conform cerințelor UNESCO, Eurostat, OCDE);
- diseminarea statisticilor oficiale privind educația și formarea profesională;
- cercetare și analiză comparativă în domeniul educației;
- planificarea de politici și acțiuni în domeniul educației;
- clasificarea programelor de studii (învățământ general, profesional, universitar, formare continuă);
- recunoașterea și echivalarea calificărilor (ca instrument de referință);
- corelarea educației cu piața muncii (analize competențe – domenii), prognoze privind forța de muncă etc.

3. Conținut – cadru

Prezenta Clasificare a fost elaborată cu utilizarea conceptelor de bază ale Clasificării Internaționale Standard a Educației ISCED 2011 și ISCED-F 2013.

ISCED 2011 se bazează pe trei componente: concepte și definiții convenite la nivel internațional; sisteme de clasificare; corelări ISCED ale programelor educaționale și de formare profesională și ale calificărilor conexe în țările din întreaga lume.

Corelările ISCED constituie un instrument esențial pentru organizarea informațiilor despre sistemele de educație, programele acestora și calificările conexe în vederea asigurării comparabilității informațiilor la nivel ISCED și a susținerii interpretării acestora în scop statistic internațional. Corelările ISCED asigură un proces transparent de codificare a programelor naționale de educație și a calificărilor conexe în categorii comparabile pentru utilizare în statisticile internaționale, făcând legătura între criteriile clasificării proprietăților programelor de educație și calificările conexe.

ISCED-F 2013 clasifică programele de educație și calificările aferente în funcție de domeniile de studiu, completând ISCED-P (Clasificarea programelor de educație) și ISCED-A (Clasificarea nivelurilor de educație absolvite). Aceasta este concepută în principal pentru a descrie și a clasifica domeniile de educație și formare la nivelurile secundar, post-secundar și terțiar ale educației formale, astfel cum sunt definite în ISCED 2011, deși poate fi utilizată și pentru clasificarea programelor și calificărilor oferite la alte niveluri. Clasificarea poate fi utilizată, de asemenea, și în alte contexte, de exemplu pentru clasificarea conținutului educațional al educației non-formale, al formării profesionale inițiale și continue sau al învățării informale.

4. Unități de clasificare

Unitățile de bază ale clasificării, în conformitate cu prevederile ISCED 2011, sunt **programele educaționale și de formare profesională** oferite pe plan național și **calificările** academice și profesionale recunoscute.

În ISCED, un **program educațional** este definit ca fiind un set sau o secvență coerentă de activități educaționale concepute și organizate pentru a atinge obiective de învățare predeterminate sau a realiza un set specific de sarcini educaționale pe o perioadă susținută de timp. Obiectivele presupun îmbunătățirea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor în orice context personal, civic, social și/sau legat de ocuparea forței de muncă. Obiectivele de învățare sunt direct legate de scopul pregătirii pentru studii mai avansate și/sau pentru o profesie, meserie sau clase de profesii sau meserii dar pot fi legate și de dezvoltarea personală și de timpul liber. O caracteristică comună a unui program de educație este aceea că, la îndeplinirea obiectivelor de învățare sau demonstrarea rezultatelor învățăriin, absolvirea este certificată.

Clasificarea unui program educațional se face în funcție de complexitatea și specializarea conținutului educațional oferit, precum și modul în care este reflectat conținutul în criteriile principale și secundare, acestea variind de la un nivel la altul.

Criteriile principale arată caracteristicile necesare ale programelor educaționale de la nivelul ISCED respectiv. Criteriile secundare arată caracteristicile comune multor programe educaționale, dar nu tuturor, la nivel ISCED.

În conformitate cu prevederile ISCED, mai întâi se clasifică programele educaționale/de formare profesională, după care se clasifică calificările corespunzătoare. Corelarea ISCED este instrumentul care arată legătura dintre programele educaționale/de formare profesională și calificări. În mod normal, un program educațional conduce la o calificare.

Conform ISCED, o **calificare** este confirmarea oficială, de obicei sub forma unui act de studii, care atestă finalizarea cu succes a unui program educațional/de formare profesională. Creditele de studii acordate

pentru finalizarea cu succes a unor programe de instruire (de exemplu, module sau programe individuale educaționale) nu sunt considerate calificări în cadrul ISCED. În astfel de cazuri, aceasta constituie o calificare parțială (microcalificare), care în mod independent nu satisface condițiile depline pentru acces în câmpul muncii și/sau continuarea studiilor, dar poate fi îmbinată cu o calificare completă pentru activitate profesională sau poate fi combinată cu mai multe părți de calificări, pentru obținerea unei calificări complete conform unui standard de calificare, prezentând un număr suficient de credite de studii, care acoperă curriculum-ul unui program complet.

Unitățile de bază ale clasificării în conformitate cu prevederile ISCED-F 2013, sunt **domeniile de educație și de formare profesională** oferite pe plan național.

5. Elemente constitutive ale clasificării

Clasificarea nivelurilor și programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova conform ISCED 2011 definește nivelurile și programele educaționale și de formare profesională oferite la nivel național corespunzătoare nivelurilor ISCED, prin următoarele informații:

1. Secțiunea ***Caracteristicile principale*** descrie scopul programelor per nivel ISCED, nivelul de complexitate în comparație cu alte niveluri ISCED, particularitățile de organizare a instruirii, cerințele privind nivelul de instruire a cadrelor didactice, durata cumulată de studii, unde este cazul.

2. Secțiunea ***Destinația programelor*** descrie obiectivele programelor, nivelul de obligativitate, categoria de copii vizată, cerințele/modalitatea de înscriere/admitere, durata, forma de organizare, accesibilitatea pentru copiii cu nevoi/cerințe educaționale speciale, modalitatea de finalizare a nivelului, actul de studii eliberat, drepturile oferite absolvenților, posibilele trasee pentru persoanele care finalizează regulamentar nivelul respectiv. Totodată, secțiunea dată oferă detalii privind programele educaționale integrate care cuprind două niveluri ISCED.

3. Secțiunea ***Tipul de instituții furnizoare*** descrie instituțiile care oferă programe de nivelul respectiv.

4. Clasificarea programelor educaționale și de formare profesională oferă codurile detaliate pentru nivelurile ISCED-P (Anexa 1), categoriile și sub-categoriile ce sunt atribuite programelor educaționale și de formare profesională naționale. Totodată, clasificarea nivelurilor de studii absolvite prezintă codurile detaliate pentru nivelurile ISCED-A (Anexa 2), categoriile și sub-categoriile atribuite calificărilor educaționale și măsurilor similare de absolvire a programelor educaționale/de formare profesională.

Formula structurii codurilor ISCED-P și ISCED-A **X X X**
codul sub-categoriilor (marcat cu cifre)
codul categoriilor (marcat cu cifre)
codul nivelurilor de educație (marcat cu cifre)

5. În prezenta Clasificare fiecare program educațional și de formare profesională este descris și clasificat prin aplicarea unui set de ***dimensiuni complementare, inclusiv criterii principale și secundare***, după cum urmează:

- cerințele minime la intrare (codul nivelului necesar pentru acces);
- durata teoretică a programului național (în ani);
- vârsta tipică de intrare în program;
- forma de învățământ;
- orientarea programului;
- actul de studii eliberat pentru nivelul absolvit;
- calificarea/titlul obținute după finalizarea cu succes a programului;

- accesul direct la un nivel superior de educație;
- accesul la programe de nivel superior;
- nivelul programului educațional național/de formare profesională (ISCED-P);
- codurile de clasificare a programelor educaționale/de formare profesională (ISCED-P);
- codurile de clasificare a programelor educaționale/de formare profesională absolvite (ISCED-A);
- codificarea nivelului de calificare obținut, conform Cadrului Național al Calificărilor;
- tipul calificării, conform Cadrului Național al Calificărilor;
- nivelul atribuit de Agenția Națională a Forței de Muncă pentru nivelul de educație obținut;
- nivelul ISCED pentru raportări statistice internaționale privind elevii/studenții;
- nivelul ISCED pentru raportări statistice internaționale privind absolvenții.

Clasificarea domeniilor de educație și formare din Republica Moldova conform ISCED-F 2013 clasifică programele educaționale și calificările aferente în funcție de domeniile de studiu și este organizată pe trei niveluri ierarhice: domenii largi (cel mai înalt nivel), domenii restrânse (al doilea nivel) și domenii detaliate (al treilea nivel) și utilizează o schemă de codificare din patru cifre.

Formula structurii codurilor ISCED-F **X X X**
codul domeniului detaliat (marcat cu cifre)
codul domeniului restrâns (marcat cu cifre)
codul domeniului larg (marcat cu cifre)

Există 11 domenii largi, 29 de domenii restrânse și aproximativ 80 de domenii detaliate ale educației și formării profesionale (Anexa 3).

6. Sisteme de codificare

Clasificarea conform ISCED 2011 constă din scheme de codificare paralele pentru programe educaționale și de formare profesională ISCED-Programe (ISCED-P) (Anexa 1) și niveluri de educație absolvite ISCED-Nivel absolvit (ISCED-A) (Anexa 2). În cadrul ambelor scheme sunt identificate nouă niveluri separate. În cadrul fiecărui nivel sunt folosite dimensiuni complementare pentru a identifica categorii și sub-categorii ulterioare, dacă este cazul. Pentru a codifica atât programele educaționale/de formare profesională, cât și nivelul de educație absolvit sunt folosite coduri din trei cifre. Listele complete ale codurilor propuse de ISCED 2011 sunt prezentate în tabelele de mai jos.

Tabelul 1. Codificarea nivelurilor ISCED (prima cifră)

ISCED-Programe (ISCED-P)		ISCED-Nivel absolvit (ISCED-A)	
0	Educație timpurie	**0**	Inferior învățământului primar
1	Învățământ primar	**1**	Învățământ primar
2	Învățământ secundar de treapta I (gimnazial)	**2**	Învățământ secundar de treapta I (gimnazial)
3	Învățământ secundar de treapta II (liceal)	**3**	Învățământ secundar de treapta II (liceal)
4	Învățământ postsecundar nonterțiar	**4**	Învățământ postsecundar nonterțiar
5	Învățământ terțiar - ciclul scurt	**5**	Învățământ terțiar - ciclul scurt
6	Licență sau nivel echivalent	**6**	Licență sau nivel echivalent
7	Master sau nivel echivalent	**7**	Master sau nivel echivalent
8	Doctorat sau nivel echivalent	**8**	Doctorat sau nivel echivalent
9	Neclasificat în altă parte	**9**	Neclasificat în altă parte

Tabelul 2. Codificarea categoriilor ISCED (a doua cifră)[1]

ISCED-Programe (ISCED-P)		ISCED-Nivel absolvit (ISCED-A)	
0	Nedefinit mai departe	**0**	Nedefinit mai departe
1	Dezvoltarea educației timpurii	**1**	N-a urmat niciun program educațional
2	Învățământ pre-primar	**2**	O formă de educație preșcolară
3	Neutilizat	**3**	O formă de educație primară (fără completarea nivelului ISCED 1)
4	General/academic	**4**	General/academic
5	Vocațional/ profesional	**5**	Vocațional/ profesional
6	Orientare nespecificată[2]	**6**	Orientare nespecificată[3]
7	Neutilizat	**7**	Neutilizat
8	Neutilizat	**8**	Neutilizat
9	Neclasificat în altă parte	**9**	Neclasificat în altă parte

[1] **Programe**: tipul programului (ISCED-P nivel 0), orientare (ISCED-P nivelurile 2-8), nedefinit (ISCED-P nivel 1).
Nivel: participare (ISCED-A nivel 0), orientare (ISCED-A nivelurile 2-5), nedefinit (ISCED-A nivelurile 1 și 6-8).
[2] Utilizat la ISCED-P nivelurile de la 6 la 8.
[3] Utilizat la ISCED-A nivelurile de la 5 la 8.

Tabelul 3. Codificarea sub-categoriilor ISCED (a treia cifră)[1]

ISCED-Programe (ISCED-P)		ISCED-Nivel absolvit (ISCED-A)	
0	Nedefinit mai departe	**0**	Nedefinit mai departe[2]
1	Finalizarea cu succes recunoscută a programului este insuficientă pentru finalizarea sau finalizarea parțială a nivelului ISCED (și astfel fără acces direct la programe de nivel ISCED superior)	**1**	Neutilizat
2	Finalizarea cu succes recunoscută a programului este suficientă pentru finalizarea parțială a nivelului ISCED, dar fără acces direct la programe de nivel ISCED superior	**2**	Finalizarea parțială a nivelului fără acces direct la programe de nivel ISCED superior
3	Finalizarea cu succes recunoscută a programului este suficientă pentru finalizarea nivelului ISCED, dar fără acces direct la programe de nivel ISCED superior[3]	**3**	Finalizarea nivelului fără acces direct la programe de nivel ISCED superior[3]
4	Finalizarea cu succes recunoscută a programului este suficientă pentru finalizarea nivelului ISCED și cu acces direct la programe de nivel ISCED superior[3,4]	**4**	Finalizarea nivelului cu acces direct la programe de nivel ISCED superior[3,5]
5	Program de gradul întâi – diplomă de licență sau nivel echivalent (3 - 4 ani)	**5**	Neutilizat
6	Program de gradul întâi lung – diplomă de licență sau master sau nivel echivalent	**6**	Neutilizat
7	Program de grad secund sau mai mare, urmând un program de diplomă de licență sau echivalent	**7**	Neutilizat
8	Program de grad secund sau mai mare, urmând un program master sau echivalent	**8**	Neutilizat
9	Neclasificat în altă parte	**9**	Neclasificat în altă parte

[1] **Programe:** finalizare/acces (ISCED-P nivelurile 2 la 5 și 8), poziție în structura națională de grad/calificare (ISCED-P nivelurile 6-7), nedefinit mai departe (ISCED-P nivelurile 0-1).
Nivel absolvit: finalizare/acces (ISCED-A nivelurile 2-4), nedefinit mai departe (ISCED-A nivelurile 0-1 și 5-8).
[2] La nivelurile ISCED-A 1 și de la 5 la 7, inclusiv finalizarea unui program sau a unei etape a unui program la un nivel ISCED superior insuficient pentru finalizarea nivelului sau finalizare parțială.
[3] În cazul nivelului 3 ISCED, nivelurile ISCED superioare se referă la ISCED-P nivelurile de la 5 la 7.
[4] În cazul nivelurilor 5 și 8 ISCED, toate programele (complete) sunt clasificate ca tip 4, indiferent dacă oferă sau nu acces la niveluri ISCED superioare.
[5] La nivelurile ISCED de la 2 la 4, inclusiv finalizarea unui program sau a unei etape a unui program la un nivel ISCED superior insuficient pentru finalizarea nivelului sau finalizare parțială.

Sursa: ISCED 2011, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109

7. Corespondența nivelurilor sistemului educațional național cu nivelurile ISCED

În Tabelul de mai jos este reflectată corespondența nivelurilor sistemului educațional național cu nivelurile ISCED 2011.

Tabelul 4. Corespondența nivelurilor ISCED 2011 (0-8) cu sistemul educațional din Republica Moldova

Nivel	Denumirea nivelului conform ISCED 2011	Nivel	Echivalentul în sistemul educațional din Republica Moldova
0	Educația timpurie	**0**	Educația timpurie
1	Învățământul primar	**1**	Învățământul primar (clasele I-IV)
2	Învățământul secundar de treapta I	**2**	Învățământul secundar, ciclul I (învățământ gimnazial clasele V-IX, etapa finală din învățământul obligatoriu)
3	Învățământul secundar de treapta II	**3**	Învățământul secundar, ciclul II: învățământul liceal, clasele X-XII (XIII); Învățământul profesional tehnic secundar; Învățământul profesional tehnic postsecundar (primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate); Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar (primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate)
4	Învățământul postsecundar nonterțiar	**4**	Învățământul profesional tehnic postsecundar (exclude primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate)
5	Învățământ terțiar - ciclul scurt	**5**	Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar (exclude primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate), în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională
6	Licențiatul sau nivelul echivalent	**6**	Studii superioare de licență (ciclul I)
7	Masterul sau nivelul echivalent	**7**	Studii superioare de master (ciclul II) Studiile superioare integrate (licență și master): - medicină, farmacie și stomatologie; - medicină veterinară; - arhitectură.
8	Doctoratul sau nivelul echivalent	**8**	Studii superioare de doctorat (ciclul III) Postdoctoratul

8. Criteriile de durată și de durată cumulată a programelor educaționale și de formare profesională

Criteriile de durată și de durată cumulată a programelor educaționale și de formare profesională oferite în Republica Moldova sunt reflectate mai jos și, în temei, acestea se încadrează în intervalele indicate în ISCED 2011.

Tabelul 5. Criterii de durată a programelor educaționale pe niveluri

Nivel ISCED	Echivalentul în sistemul educațional din Republica Moldova	Criterii de durată (ISCED 2011)	Durata în RM
0	Educația antepreşcolară Învățământul preșcolar	Nu există criterii de durată, totuși un program ar trebui să fie compus din cel puțin echivalentul a 2 ore pe zi și 100 de zile pe an de activități educaționale pentru a fi inclus	2 ani 4 ani
1	Învățământul primar (clasele I-IV)	În mod obișnuit, durata variază între 4 și 7 ani. Cea mai obișnuită durată este de 6 ani	4 ani
2	Învățământul secundar, ciclul I (învățământ gimnazial clasele V-IX, etapa finală din învățământul obligatoriu)	În mod obișnuit, durata variază între 2 și 5 ani. Cea mai obișnuită durată este de 3 ani	5 ani
3	Învățământul secundar, ciclul II: învățământul liceal, clasele X-XII (XIII); Învățământul profesional tehnic secundar; Învățământul profesional tehnic postsecundar (primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate); Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterţiar (primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate)	În mod obișnuit, durata variază între 2 și 5 ani. Cea mai obișnuită durată este de 3 ani	3 ani 2-3 ani 2 ani 2 ani
4	Învățământul profesional tehnic postsecundar (exclude primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate)	În mod obișnuit, durata variază între 6 luni și 2 sau 3 ani	1-3 ani
5	Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterţiar (exclude primii 2 ani pentru absolvenții gimnaziilor care studiază la programe integrate), în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională	În mod obișnuit, durata variază între 2 și 3 ani	2-3 ani
6	Studii superioare de licență (ciclul I)	Durata programului de licență sau a programelor echivalente de nivel variază, în mod obișnuit, de la 3 la 4 ani sau mai mult atunci când urmează direct nivelul 3 ISCED sau de la 1 la 2 ani când urmează un alt program de nivel 6 ISCED	3-4 ani

Nivel ISCED	Echivalentul în sistemul educațional din Republica Moldova	Criterii de durată (ISCED 2011)	Durata în RM
7	Studii superioare de master (ciclul II) Studii superioare integrate: - medicină, farmacie și stomatologie; - medicină veterinară; - arhitectură.	Durata programului de master sau a programelor echivalente de nivel variază, în mod obișnuit, de la 1 la 4 ani când urmează nivelul 6 ISCED sau de la 5 la 7 ani când urmează direct nivelul 3 ISCED	1,5-2 ani 5-6 ani
8	Studii superioare de doctorat (ciclul III) Postdoctoratul	Durata este de minim 3 ani.	3 ani Până la 3 ani

Durată cumulată a programelor educaționale

ISCED utilizează următoarele intervale de durată cumulată ca și criterii pentru clasificarea programelor de educație formală, în funcție de nivel:

- ISCED 1+2: durata cumulată obișnuită este de 9 ani, dar poate varia între 8 și 11 ani;
- ISCED 1+2+3: durata cumulată obișnuită este de 12 ani, dar poate varia între 11 și 13 ani.
- Admiterea în învățământul terțiar necesită, de obicei, un minim de 11 ani de educație la nivelurile ISCED 1-3.

În Republica Moldova durata cumulată a programelor educaționale/de formare profesională, în funcție de niveluri ISCED, se încadrează în intervalele descrise în ISCED, și arată după cum urmează:

- ISCED 1+2: durata cumulată obișnuită constituie 9 ani;
- ISCED 1+2+3: durata cumulată obișnuită este de 12 ani, dar poate varia între 11 și 13 ani.
- Admiterea în învățământul terțiar necesită, de obicei, un minim de 11 ani de educație la nivelurile ISCED 1-3.

9. Descrierea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova pe niveluri educaționale în conformitate cu ISCED 2011

9.1. Educația timpurie – Nivelul 0

Caracteristicile principale

Programele de nivel ISCED 0 sau *Educația timpurie* sunt programe timpurii, formalizate, cu o componentă educațională distinctă, care vine în sprijinul dezvoltării cognitive, fizice, sociale și emoționale timpurii a copilului, având drept scop principal dezvoltarea multilaterală a copilului și pregătirea pentru integrarea în activitatea școlară.

Acestea oferă un set organizat și util de activități educaționale, instituționalizat într-un mediu sigur și stimulator, sub supravegherea și prin interacțiune cu personalul specializat/educatorul.

Programele de nivel ISCED 0 sau *Educația timpurie* vizează copiii cu vârsta mai mică decât cea de intrare în nivelul ISCED 1.

Deținerea unei calificări în domeniu de, cel puțin, nivelul ISCED 4 (învățământ profesional tehnic postsecundar), constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în domeniul educației timpurii.

Destinația programelor

Programele de nivel ISCED 0 sunt proiectate să contribuie la satisfacerea necesităților educaționale ale copiilor până la accederea în învățământul primar. În instituția de învățământ preșcolar sunt înscriși, la solicitare, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toți copiii din districtul școlar corespunzător.

În Republica Moldova programele de educație timpurie sunt de două tipuri:

01 Educația antepreşcolară

Programul de educație antepreşcolară are un conținut educațional destinat copiilor cu vârsta de la 0 până la împlinirea vârstei de 2 ani.

02 Învățământul preșcolar

Programul de învățământ preșcolar vizează copiii cu vârsta de la 2 la 6 (7) ani, vârsta de începere a programelor de nivel ISCED 1.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în instituții preșcolare (creșe, creșe-grădinițe, centre comunitare de educație timpurie) sau în cadrul instituțiilor de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate – complexe educaționale (ex.: grădiniță-creșă, școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță).

Criteriile de clasificare

Contextul instituțional - programe cu conținut educațional formalizate și realizate în instituții preșcolare

Vârsta tipică la începutul programului: până la 7 ani (vârsta mai mică decât cea de intrare în programele de nivel ISCED 1)

Durata teoretică a programului: nu există criterii de durată.

Tabelul 6. *Codurile de clasificare pentru nivelul de educație absolvit în nivelul ISCED 0 (ISCED-A)*

Nivel ISCED-A		Categoria		Sub-categoria	
0	Mai puțin decât învățământul primar	01	Nu a participat niciodată la un program educațional	010	Nu a participat niciodată la un program educațional
		02	O formă de educație timpurie	020	O formă de educație timpurie

9.2. Învățământul primar – Nivelul 1

Caracteristicile principale

Învățământul primar este începutul studiilor sistematice obligatorii, vârsta constituind unica cerință pentru intrare și acces. Programul are drept scop formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigurarea dezvoltării competențelor fundamentale necesare continuării studiilor la Nivelul 2 –învățământul secundar, ciclul I (învățământul gimnazial).

Activitățile educaționale se axează pe unități mari de conținut și abordare integrată.

Predarea se asigură, de regulă, de către un învățător/profesor principal. Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 5 constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul primar.

Destinația programelor

Programul cuprinde clasele I-IV și este obligatoriu. Durata acestui program este de 4 ani. Este destinat și elevilor cu cerințe educaționale speciale. Se realizează prin învățământ cu frecvență. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul primar se poate organiza și prin învățământ la distanță sau învățământ la domiciliu. Este proiectat să contribuie la dezvoltarea la copii a capacităților intelectuale, abilităților privind scrisul, cititul și calculul, să formeze o bază solidă pentru învățarea și cunoașterea domeniilor de bază, de dezvoltare personală și socială.

În clasa I sunt înscriși, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toți copiii din districtul școlar corespunzător. Școlarizarea devine obligatorie după împlinirea vârstei de 7 ani. Școlarizarea copiilor care nu au împlinit vârsta de 7 ani către începutul anului școlar se decide în baza cererii părinților sau a altor reprezentanți legali ai acestora, în funcție de gradul de maturitate psihosomatică, confirmat de specialiști, în modul stabilit de Ministerul Educației și Cercetării.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în școli primare, care pot funcționa ca unități autonome sau în cadrul instituțiilor de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate – complexe educaționale, gimnazii, licee. Include și instituțiile de învățământ special.

Criteriile de clasificare

Vârsta tipică la începutul programului: 7 ani
Durata teoretică a programului: 4 ani

Tabelul 7. *Codurile de clasificare pentru nivelul de educație absolvit în nivelul ISCED 1 (ISCED-A)*

Nivel ISCED-A		Categoria		Sub-categoria	
1	Învățământ primar	10	Învățământ primar	100	Inclusiv terminarea recunoscută a unui program de învățământ gimnazial, insuficient pentru terminarea nivelului sau terminarea parțială a nivelului

9.3. Învățământul secundar, ciclul I (învățământul gimnazial) – Nivelul 2

Caracteristicile principale

Învățământul gimnazial este proiectat să continue programul de bază obligatoriu de Nivelul 1 – Învățământul primar și se bazează pe rezultatele învățării de la nivelul respectiv.

Curriculumul programului de nivelul 2 este mai orientat către subiect, introducând concepte teoretice într-o gamă largă de discipline. Instruirea este orientată și concentrată pe discipline școlare.

Predarea se asigură de către diferiți profesori, conform domeniului de formare/specializare. Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 6 (studii superioare de licență), constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul gimnazial.

Durata cumulată a nivelurilor 1 și 2 constituie 9 ani.

Destinația programelor

Programul cuprinde clasele V-IX și este obligatoriu. Durata acestui program este de 5 ani. Se realizează prin învățământ cu frecvență. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul gimnazial se poate organiza și prin învățământ la distanță sau învățământ la domiciliu.

Contribuie la formarea unei personalități libere și creative prin asigurarea dezvoltării competențelor elevilor, precum și prin consilierea și orientarea acestora în determinarea traseului individual optim către Nivelul 3 (învățământul liceal, învățământul profesional tehnic secundar), Nivelul 4 (învățământul profesional tehnic postsecundar) sau Nivelul 5 (învățământul profesional tehnic postsecundar non-terțiar).

Înscrierea în gimnaziu se face în mod obligatoriu, fără probe de concurs, pentru elevii din districtul școlar corespunzător.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în gimnazii, care pot funcționa ca unități autonome sau în cadrul instituțiilor de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate – complexe educaționale, licee. Include și instituțiile de învățământ special.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:

Nivelul 1 (Învățământul primar)

Vârsta tipică la începutul programului: 11 ani

Durata teoretică a programului: 5 ani

Durata cumulativă a învățământului la sfârșitul programului: 9 ani

Tabelul 8. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale din nivelul ISCED 2 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
24	Învățământ gimnazial general	241	Insuficient pentru completarea nivelului sau completarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		242	Suficient pentru completarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		243	Suficient pentru completarea nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		244	Suficient pentru completarea nivelului, cu acces direct la învățământul liceal

Tabelul 9. *Codurile de clasificare pentru studiile promovate în nivelul ISCED 2 (ISCED-A)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
24	Învățământ gimnazial general	242	Completarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		243	Completarea nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		244	Completarea nivelului, cu acces direct la învățământul liceal[1]

[1] Inclusiv completarea recunoscută a unui program sau a unei etape a unui program de învățământ liceal, insuficient pentru terminarea sau terminarea parțială a nivelului.

9.4. Învățământul secundar, ciclul II – Nivelul 3

Învățământul liceal– Nivelul 3.1

Caracteristicile principale

Învățământul liceal constituie ciclul II al învățământului secundar. Este organizat pentru absolvenții gimnaziilor și are ca scop de bază pregătirea teoretică fundamentală și formarea unei ample culturi generale necesare pentru continuarea studiilor.

Programele de acest nivel oferă elevilor o instruire mai variată, specializată și aprofundată decât programele de nivel ISCED 2 și sunt diferențiate prin opțiunile de completare a studiilor liceale oferite.

Procesul de instruire în învățământul liceal este asigurat de către personal didactic care deține o calificare în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 7 (studii superioare de master).

Durata cumulată a nivelurilor 1, 2 și 3.1 constituie 12 ani.

Destinația programelor

Programele cuprind clasele X-XII (XIII) și nu sunt obligatorii. Se realizează prin învățământ cu frecvență cu durata de 3 ani (clasele X-XII) sau ca învățământ cu frecvență redusă (clasele X-XIII).

Contribuie la asigurarea dezvoltării la elevi a competențelor definite prin Curriculumul național și consilierea lor în alegerea traseului educațional sau profesional individual către Nivelul 6 sau Nivelul 5, în funcție de potențial, vocație și performanțe.

Admiterea elevilor în învățământul liceal se face prin concurs, în baza metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării. La finalizarea studiilor liceale se susține examenul național de bacalaureat, la

promovarea căruia se eliberează Diploma de bacalaureat, care conferă dreptul de admitere în învățământul superior și în învățământul profesional tehnic

Elevilor care nu au promovat examenul național de bacalaureat li se eliberează un Certificat de studii liceale, care conferă dreptul de a urma programe de pregătire profesională în instituții de învățământ profesional tehnic secundar și profesional tehnic postsecundar.

În Republica Moldova la nivelul respectiv, în funcție de orientare (generală sau vocațională), se organizează următoarele programe:

Programe de învățământ liceal care oferă instruire generală teoretică, cu profilurile umanist și real. Admiterea la programele respective se realizează în baza Certificatului de studii gimnaziale//actului de studii echivalent. Durata programelor este de 3 ani.

Programe de învățământ liceal care oferă instruire pe filiera vocațională, cu profilurile arte (coregrafie, arte plastice, artă teatrală, muzică), sport, teologic, militar. Admiterea la programele respective se realizează în baza Certificatului de studii gimnaziale//actului de studii echivalent. Durata programelor este de 3 ani.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în licee, inclusiv în instituțiile de învățământ special.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:
Nivelul 2 (Învățământul gimnazial)

Vârsta tipică la începutul programului: 16 ani

Durata teoretică a programului: 3 ani

Durata cumulativă a învățământului la sfârșitul programului: 12 ani

Tabelul 10. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 3 (3.1) (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
34	Învățământ liceal general	341	Insuficient pentru finalizarea nivelului sau finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postliceal sau superior
		342	Suficient pentru finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postliceal sau superior
		343	Suficient pentru finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar poate oferi acces direct la învățământul postliceal)
		344	Suficient pentru finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior (poate oferi și acces direct la învățământul postliceal)

Tabelul 11. *Codurile de clasificare pentru nivelul de studii absolvit la nivel ISCED 3 (3.1) (ISCED-A)*

Categoria		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la nivelurile superioare ISCED)	
34	Învățământ liceal general	342	Finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postliceal sau superior
		343	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar cu posibil acces direct la învățământul postliceal)
		344	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior1 (și cu posibil acces direct la învățământul postliceal)[1]

[1] Inclusiv finalizarea recunoscută a unei etape dintr-un program de învățământ postliceal, insuficiente pentru terminarea nivelului

Învățământul profesional tehnic secundar – Nivelul 3.2

Caracteristici principale

Învățământul profesional tehnic secundar de nivel ISCED 3 se realizează prin programe de formare profesională tehnică secundară care sunt proiectate să asigure formarea profesională a muncitorilor calificați într-o meserie sau în meserii conexe, în limitele categoriilor de calificare corespunzătoare nivelului 3 al Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, dezvoltând competențe relevante pentru angajare pe piața muncii.

Programele includ componenta de formare profesională (teoretică și practică), care asigură acumularea cunoștințelor și formarea abilităților de bază la elevi, integrate în competențe profesionale, precum și componenta de formare generală care vizează dezvoltarea competențelor ce asigură succesul/reușita activității profesionale în toate situațiile de manifestare. Ponderea componentei de formare profesională (teoretică și practică) este mai mare.

Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 5, în programe de profil, constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul profesional tehnic secundar, cu excepția maiștrilor.

Durata cumulată a nivelurilor 1, 2 și 3.2 constituie 11-12 ani.

Destinația programelor

Programele de învățământ profesional tehnic secundar contribuie la formarea profesională conform standardelor de calificare și standardelor ocupaționale, prin activități de predare-învățare-evaluare și de promovare transversală a valorilor. Se realizează prin învățământ cu frecvență. Procesul de instruire la programele de nivelul respectiv se organizează în baza Curriculumului pentru învățământul profesional tehnic secundar. Admiterea la programele de învățământ profesional tehnic secundar se efectuează pe bază de concurs.

Programele de formare profesională tehnică secundară se finalizează cu susținerea examenului de calificare, la promovarea căruia se eliberează un Certificat de calificare, însoțit de un supliment descriptiv, conform Europass. Certificatul de calificare permite încadrarea în câmpul muncii conform calificării obținute, precum și continuarea studiilor în licee cu filieră generală teoretică și/sau în programe de formare profesională tehnică postsecundară, în funcție de nivelul de pregătire obținut anterior în programele educaționale parcurse, în condițiile stabilite de Ministerul Educației și Cercetării.

În Republica Moldova la nivelul respectiv se realizează următoarele programe:

3.2a Program de formare profesională tehnică secundară în meserii conexe (în baza Certificatului de studii gimnaziale/actului de studii echivalent)

Programul oferă instruire profesională pentru meserii conexe: doua meserii înrudite din același domeniu de formare profesională, conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor (HG nr. 425/2015), care necesită aceeași bază de cunoștințe generale și profesionale, precum și același set de aptitudini și abilități. Programul combină formarea competențelor profesionale cu educația generală (parte a învățământului secundar, ciclul II – învățământ liceal).

Admiterea la programul respectiv se realizează în baza Certificatului de studii gimnaziale. Durata programului este de 3 ani.

3.2b Program de formare profesională tehnică secundară într-o meserie (în baza Certificatului de studii gimnaziale/actului de studii echivalent)

Programul oferă instruire profesională la o meserie, combinând formarea competențelor profesionale în meseria dată cu educația generală (dezvoltarea competențelor-cheie).

Admiterea la programul respectiv se realizează în baza Certificatului de studii gimnaziale. Durata programului este de 2 sau 3 ani, în funcție de meserie. Este accesibil și persoanelor cu necesități educaționale speciale. Acces la programul de 2 ani, pentru instruirea într-o meserie, au persoanele care nu au absolvit învățământul gimnazial (9 clase), dar au atins vârsta de 16 ani;

3.2c Program de formare profesională tehnică secundară într-o meserie, în funcție de complexitatea meseriei (în baza Certificatului de studii liceale, atestatului de studii medii de cultură generală/actului de studii echivalent)

Programul oferă instruire profesională la o meserie.

Admiterea la programul respectiv se realizează

în baza Certificatului de studii liceale sau a Atestatului de studii medii de cultură generală.

Durata programului este de 1 sau 2 ani, în funcție de complexitatea meseriei.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în școli profesionale și centre de excelență.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:

Nivelul 2 (Învățământul gimnazial)

Vârsta tipică la începutul programului: 16 ani

Durata teoretică a programului: 2-3 ani

Durata cumulativă a învățământului la sfârșitul programului: 11-12 ani

Tabelul 12. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 3 (3.2) (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
35	Învățământ profesional tehnic secundar	351	Insuficient pentru finalizarea nivelului sau finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postsecundar sau superior
		352	Suficient pentru finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postsecundar sau superior
		353	Suficient pentru finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar poate oferi acces direct la învățământul postsecundar)
		354	Suficient pentru finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior (poate oferi și acces direct la învățământul postsecundar)

Tabelul 13. *Codurile de clasificare pentru nivelul de studii absolvit la nivel ISCED 3 (3.2) (ISCED-A)*

Categoria		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
35	Învățământ profesional tehnic secundar	352	Finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postsecundar sau superior
		353	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar cu posibil acces direct la învățământul postsecundar)
		354	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior1 (și cu posibil acces direct la învățământul postsecundar)[1]

[1] Inclusiv finalizarea recunoscută a unei etape dintr-un program de învățământ postsecundar, insuficiente pentru terminarea nivelului

9.5. Învățământul profesional tehnic postsecundar – Nivelul 4

Caracteristici principale

Programele de formare profesională tehnică postsecundară ca și finalitate corespund nivelului ISCED 4. Complexitatea conținuturilor și a rezultatelor învățării proiectate pentru formarea profesională este peste nivelul ISCED 3, dar sub nivelul ISCED 5. La nivelul ISCED 4 se oferă programe distincte pentru diferite categorii: deținători ai certificatelor gimnaziale, certificatelor de calificare și deținători ai Diplomei de bacalaureat, certificatului de studii liceale sau a atestatului de studii medii de cultură generală.

Programele diferă ca și proiectare, conținut oferit și durată, în funcție de categoria de destinatari.

Pentru deținătorii certificatului de studii gimnaziale se oferă programe bazate pe curriculumul integrat a două niveluri de calificare (nivel 3 și 4 ISCED), conform Cadrului Național al Calificărilor.

Programele de nivel ISCED 4 sunt concepute pentru a oferi absolvenților acces la piața muncii, precum și pentru diversificarea opțiunilor de acces la studiissuperioare la nivel terțiar. Finalizarea cu succes a programelor de nivel ISCED 4 oferă acces direct la programe de nivel ISCED 6 la o specialitate din domeniul studiat.

Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 5, în programe de profil, constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul profesional tehnic postsecundar, cu excepția maiștrilor.

Destinația programelor

Programele de formare profesională tehnică postsecundară sunt de orientare profesională și asigură pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, personalului medical și farmaceutic, personalului din educație, altor specialiști în diverse domenii.

Admiterea la programele de învățământ profesional tehnic postsecundar se efectuează pe bază de concurs.

Programele se finalizează cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat și cu susținerea obligatorie a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, cu eliberarea Diplomei de studii profesionale și suplimentul descriptiv, conform Europass.

Diploma de studii profesionale conferă dreptul de încadrare în câmpul muncii conform calificării obținute, dar și dreptul de participare la concursul de admitere la învățământ superior de licență (ciclul I) la o specialitate din domeniul studiat.

În Republica Moldova la nivelul respectiv se realizează următoarele programe:

4.1 Programul integrat de studii profesional tehnice postsecundare pentru deținătorii Certificatului de studii gimnaziale cu durata de 4 ani este proiectat să contribuie la consolidarea competențelor cheie și formarea competențelor profesionale într-o anumita profesie, conform CNC, prin integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate.

Programul acoperă două niveluri ISCED: nivelul ISCED 3 – primii 2 ani și nivelul ISCED 4 – următorii 2 ani. Prin urmare, pentru raportări statistice internaționale primii doi ani ai programului se clasifică ca absolvire a învățământului secundar, ciclul II, fără acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 343), iar ultimii doi ani se consideră învățământ profesional tehnic postsecundar cu acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 454).

4.2 Programul integrat de studii profesional tehnice postsecundare pentru deținătorii Certificatului de studii gimnaziale cu durata de 5 ani este proiectat să contribuie la consolidarea competențelor cheie și formarea competențelor profesionale, conform CNC, la profesii din domeniul de educație „Sănătate”, prin integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate. Astfel, programul acoperă două niveluri ISCED: nivelul ISCED 3 – primii 2 ani și nivelul ISCED 4 – următorii 3 ani. Prin urmare, pentru raportări statistice internaționale primii doi ani ai programului se clasifică ca absolvire a învățământului secundar, ciclul II, fără acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 343), iar ultimii trei ani se consideră învățământ profesional tehnic postsecundar cu acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 454).

4.3 Programele integrate de studii profesional tehnice postsecundare pentru deținătorii Certificatului de studii gimnaziale la specialitățile „Coregrafie" (calificările „dansator", „balerin") și „Educație timpurie" (calificarea „asistent al educatorului") sunt proiectate să contribuie la consolidarea competențelor cheie și formarea competențelor profesionale, conform CNC, prin integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate. Astfel, programul acoperă două niveluri ISCED: nivelul ISCED 3 – primii 2 ani și nivelul ISCED 4 – ultimul an. Prin urmare, pentru raportări statistice internaționale primii doi ani ai programului se clasifică ca absolvire a învățământului secundar, ciclul II, fără acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 343), iar ultimul an se consideră învățământ profesional tehnic postsecundar cu acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 454**).** La specialitatea „Coregrafie" sunt admise persoane care au acumulat 30 de credite de studii, în instituții de învățământ extrașcolar artistic complementar, în perioada studiilor gimnaziale (clasele V-IX).

4.4 Programul de studii profesional tehnice postsecundare destinat deținătorilor Certificatului de studii liceale sau a Atestatului de studii medii de cultură generală conține componenta de specialitate și unități de curs orientate spre formarea competențelor ce facilitează integrarea profesională. Se realizează prin învățământ cu frecvență redusă.

4.5 Programul asigură formarea profesională la specialități conexe meseriei inițiale, obținute prin programe de nivel ISCED 3. Admiterea la programul respectiv se realizează în baza Certificatului de calificare.

4.6 Programul de studii profesional tehnice postsecundare destinat deținătorilor Certificatului de studii liceale sau a Atestatului de studii medii de cultură generală conține componenta de specialitate și unități de curs orientate spre formarea competențelor ce facilitează integrarea profesională. Se realizează prin învățământ cu frecvență.

4.7 Programul de studii profesional tehnice postsecundare în domeniul de educație „Sănătate", pentru deținătorii Certificatului de studii liceale sau a Atestatului de studii medii de cultură generală, conține componenta de specialitate și unități de curs orientate spre formarea competențelor ce facilitează integrarea profesională în domeniul vizat. Se realizează prin învățământ cu frecvență.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în colegii și centre de excelență.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:

Nivelul 2 (Învățământul gimnazial)

Vârsta tipică la începutul programului: 16 ani

Durata teoretică a programului: 3-5 ani

Tabelul 14. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 4 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (terminarea nivelului şi accesul la niveluri superioare ISCED)	
45	Învățământ profesional tehnic postsecundar	451	Insuficient pentru finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior
		453	Suficient pentru finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior
		454	Suficient pentru finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior

Tabelul 15. *Codurile de clasificare pentru studiile promovate la nivel ISCED 4 (ISCED-A)*

Categoria		Sub-categoria (terminarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
45	Învățământ profesional tehnic postsecundar	453	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior
		454	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior[1].

[1] Inclusiv finalizarea recunoscută a unui program sau a unei etape dintr-un program din nivelul ISCED 5, insuficient pentru finalizarea nivelului.

9.6. Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterţiar – Nivelul 5

Caracteristici principale

Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară conform caracteristicilor (complexitatea conținuturilor proiectate, scopul, durata, accesul direct la un nivel superior, creditele de studii recunoscute) corespund nivelului ISCED 5.

Sunt concepute pentru a oferi participanților cunoștințe, aptitudini și competențe profesionale; se bazează pe practică, sunt specifice anumitor domenii de muncă și pregătesc elevii pentru angajare pe piața muncii.

Pentru deținătorii Certificatului de studii gimnaziale se oferă programe bazate pe curriculumul integrat a două niveluri de calificare (nivel ISCED 3 și ISCED 5), conform Cadrului Național al Calificărilor.

Programele de nivel ISCED 5 au un conținut mai complex decât programele de nivel ISCED 3 și ISCED 4, dar sunt mai puțin orientate spre teorie decât programele de nivel ISCED 6. Totodată, aceste programe oferă acces la învățământul superior.

Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 5, în programe de profil, constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul profesional tehnic postsecundar nonterţiar.

Destinația programelor

Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară sunt concepute să asigure pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, personalului medical și farmaceutic, personalului din educație, altor specialiști în diverse domenii în conformitate cu nivelul ISCED 5.

Admiterea la programele respective se efectuează pe bază de concurs, atât pentru deținătorii Certificatului de studii gimnaziale, cât și a Diplomei de bacalaureat, a Diplomei de studii profesionale sau a unui act de studii echivalent.

Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară se finalizează cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat și cu susținerea obligatorie a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, cu eliberarea Diplomei de studii profesionale, care conferă dreptul de încadrare în câmpul muncii conform calificării obținute și dreptul de participare la concursul de admitere la studii superioare de licență, ciclul I, la o specialitate din domeniul studiat.

În Republica Moldova la nivelul respectiv se realizează următoarele programe:

5.1 Programul integrat de formare la domeniul de educație „Pedagogie și științe ale educației” (în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent), cu durata de 4 ani, este proiectat să asigure consolidarea competențelor cheie și formarea competențelor profesionale într-o profesie din domeniul de educație „Pedagogie și științe ale educației”, prin integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate. Se realizează prin învățământ cu frecvență.

Programul acoperă două niveluri ISCED: nivelul ISCED 3 – primii 2 ani și nivelul ISCED 5 – următorii 2 ani. Pentru raportări statistice internaționale primii doi ani ai programului se clasifică ca absolvire a învățământului secundar, ciclul II, cu sau fără acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 344/343), iar ultimii doi ani se consideră învățământ profesional tehnic postsecundar de nivelul ISCED 5 cu acces la învățământul terțiar (ISCED-P: 554/ISCED-A: 550).

5.2 Programul integrat de formare la domeniul de educație „Sănătate” (în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent), cu durata de 5 ani, este proiectat să asigure consolidarea competențelor cheie și formarea competențelor profesionale într-o profesie din domeniul de educație „Sănătate”, prin integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate. Se realizează prin învățământ cu frecvență.

Programul acoperă două Niveluri ISCED: nivelul ISCED 3 – primii 2 ani și nivelul ISCED 5 – următorii 3 ani. Pentru raportări statistice internaționale primii doi ani ai programului se clasifică ca absolvire a învățământului secundar, ciclul II, cu sau fără acces la învățământul terțiar (ISCED-P/ISCED-A: 344/343), iar ultimii trei ani se consideră învățământ profesional tehnic postsecundar de nivelul ISCED 5 cu acces la învățământul terțiar (ISCED-P: 554/ISCED-A: 550).

5.3 Programul de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară (în baza Diplomei de bacalaureat, a Diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii) este conceptualizat în scopul satisfacerii cerințelor pieței muncii în poziții profesionale care necesită pe de o parte competențe mai complexe decât calificările de nivel ISCED 4, iar pe de altă parte, nu solicită studii superioare.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în colegii și centre de excelență.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:

Nivelul 2 (Învățământul gimnazial)

Vârsta tipică la începutul programului: 16 ani

Durata teoretică a programului: 4-5 ani

Tabelul 16. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 5 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (completarea nivelului)	
55	Învățământ profesional tehnic postsecundar nonterțiar[1]	551	Insuficient pentru finalizarea nivelului
		554	Suficient pentru finalizarea nivelului

[1] De utilizat la nivelul ISCED 5, în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientările academice și profesionale la nivel superior

Tabelul 17. *Codurile de clasificare pentru studiile promovate la nivel ISCED 5 (ISCED-A)*

Categoria		Sub-categoria (completarea nivelului și accesul la niveluri superioare ISCED)	
45	Învățământ profesional tehnic postsecundar	454	Finalizarea recunoscută a unui program de învățământ profesional tehnic postsecundar nonterțiar[1] (sau etapă), insuficient pentru finalizarea nivelului
55	Învățământ profesional tehnic postsecundar nonterțiar	550	Nu este definit[2]

[1] De utilizat la nivelul ISCED 5, în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientările academice și profesionale la nivel superior.

[2] Inclusiv finalizarea recunoscută a unui program din învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar, suficient pentru finalizarea nivelului ISCED 5 sau finalizarea unui program sau a unei etape dintr-un program de nivelul studiilor de licență sau echivalente care este insuficient pentru finalizarea nivelului ISCED 6

9.7. Învățământul superior – Nivelurile 6, 7 și 8

Caracteristici principale

Programele de studii superioare includ activități educaționale și de cercetare sau creație artistică, care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat. Programele de studii superioare se diferențiază în funcție de: a) ciclul de învățământ superior; b) domeniul de formare profesională; c) forma de organizare a învățământului superior.

La nivel de învățământ superior se oferă programe comune de studii superioare care sunt o formă de colaborare prin consorțiu dintre două sau mai multe instituții responsabile în comun de: a) elaborarea și aprobarea programului de studii superioare de licență/master/doctorat; b) organizarea admiterii; c) supervizarea academică, conferirea calificării și asigurarea calității.

Deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul ISCED 7 (studii superioare de master), constituie cerința minimă de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul superior. Totodată, pentru ocuparea unei funcții ştiinţifico-didactice în învățământul superior este necesară deținerea unei calificări de nivelul ISCED 8 – studii superioare de doctorat și/sau a titlului științifico-didactic de conferențiar sau profesor universitar.

Durata minimă cumulată a studiilor superioare de licență și master constituie 5 ani. În învățământul superior integrat, durata cumulată a ciclurilor I și II corespunde unui număr de cel puțin 300 de credite de studii. Durata totală cumulată a studiilor superioare de nivel 6, 7 și 8 constituie cel puțin 8 ani.

Învățământul superior, ciclul I: învățământ superior de licență – Nivelul 6

Destinația programelor

Programele de studii superioare de licență constituie ciclul I al studiilor superioare și oferă pregătire academică și profesională. Acestea sunt bazate pe teorie, dar includ și componente practice, precum și informații furnizate de cercetări și practici profesionale actuale și relevante. Se realizează prin învățământ cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță. Pot fi clasificate ca programe de gradul unu, deoarece nu necesită completarea anterioară a unui program de nivel 6 pentru înmatriculare.

Durata studiilor constituie 3-4 ani și corespunde unui număr de 60 credite de studiu transferabile (European Credits Transfer System) pentru un an de studiu.

Admiterea la programele de studii superioare de licență se realizează în baza Diplomei de bacalaureat, a Diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.

În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble în următoarele domenii: științe ale educației, științe în domeniile conexe disciplinelor școlare din învățământul general și științe ale educației, filologie (combinații între două limbi și literaturi), arte și militărie. Durata studiilor la specialitățile duble este mai mare cu un an.

Studiile superioare de licență se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de licență și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și eliberarea Diplomei de studii superioare de licență cu supliment descriptiv, conform Europass. Diploma atestă că titularul acesteia a dobândit o pregătire profesională inițială care îi permite angajarea în câmpul muncii, precum și cunoștințe și competențe generale pentru continuarea studiilor la ciclul II (învățământ superior de master).

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în instituții de învățământ superior (universitate, academie de studii, institut, şcoală superioară, şcoală de înalte studii etc.).

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:

Nivelul 3 (Învățământ liceal general)

Nivelul 4 (Învăţământ profesional tehnic postsecundar)

Nivelul 5 (Învățământ profesional tehnic postsecundar nonterţiar)

Vârsta tipică la începutul programului: 19 ani

Durata teoretică a programului: 3-4 ani

Tabelul 18. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 6 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere (durata/poziția)
66	Studii de licență sau echivalente, orientare nespecificată[1]	661	Insuficient pentru finalizarea nivelului
		665	Prima diplomă (3-4 ani)

[1] De utilizat la nivelul ISCED 6, în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientările academice și profesionale la nivelul învățământului superior

Tabelul 19. *Codurile de clasificare pentru studiile promovate la nivel ISCED 6 (ISCED-A)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere
66	Studii de licență, orientare nespecificată[1]	660	Nu este definit[2]

[1] De utilizat la nivelul ISCED 6 în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientările academice și profesionale la nivelul învățământului superior.
[2] Inclusiv finalizarea recunoscută a unui program la nivelul studiilor de licență sau echivalente, suficient pentru finalizarea nivelului ISCED 6 sau a unui program sau unei etape dintr-un program la nivelul studiilor de master sau echivalente, insuficiente pentru finalizarea nivelului ISCED 7.

Învățământul superior, ciclul II: învățământ superior de master – Nivelul 7

7.1 Programele de studii superioare de master

Destinația programelor

Programele de studii superioare de master constituie ciclul II al studiilor superioare și oferă pregătire științifică și profesională. Se realizează prin învățământ cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță. Durata studiilor constituie 1,5-2 ani și și corespund unui număr de 90-120 de credite de studii, câte 30 de credite pentru fiecare semestru. Admiterea la ciclul II, studii superioare de master, se realizează în baza Diplomei de studii superioare de licență sau a unui act de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor. Astfel, programele de acest nivel sunt clasificate ca programe de grad secund. Acestea includ ca și element constitutiv elaborarea și susținerea publică a tezei/proiectului de master şi cu eliberarea diplomei de studii superioare de master.

În ciclul II de studii superioare, activitățile didactice sunt desfășurate de cadre didactice cu titlu științific/calificare de nivel ISCED 8. În cazul învățământului artistic, sportiv și militar, activitățile didactice pot fi susținute de cadre didactice cu titluri onorifice și, respectiv, cu grade militare superioare și supreme.

Diploma de studii superioare de master, însoțită de suplimentul descriptiv conform Europass, atestă faptul că titularul a obținut competențe academice și/sau profesionale specifice, inclusiv competențe manageriale, de cercetare, dezvoltare și inovare, care îi permit angajarea în câmpul muncii și/sau continuarea studiilor la ciclul III (studii superioare de doctorat).

7.2 Programele de studii superioare integrate (ciclul I și ciclul II)

Destinația programelor

Programele de studii superioare integrate (ciclul I și ciclul II) sunt programe de nivel ISCED 7 care nu necesită completarea anterioară a unui program de nivel 6 pentru înmatriculare și pot fi clasificate ca programe de prim grad. Se organizează în domenii reglementate prin norme de drept internațional și, anume, medicină, farmacie și stomatologie; medicină veterinară și arhitectură. Se oferă doar prin învățământ cu frecvență.

Admiterea la programele de studii superioare integrate se realizează concomitent și în condiții similare cu admiterea la studiile superioare de licență. Admiterea la programele respective se realizează în baza Diplomei de bacalaureat, a Diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.

Programele integrate se finalizează cu susținerea obligatorie a lucrării de absolvire și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și eliberarea Diplomei de studii superioare integrate (Licență și Master). Diploma de studii superioare integrate (Licență și Master) în domeniul „Sănătate" conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidențiat și la programele de studii superioare de doctorat. Absolvenții programelor de studii „Farmacie" și „Stomatologie", în baza Diplomei de studii superioare integrate, au dreptul la practică independentă. Absolvenții programelor de studii „Medicină veterinară" și „Arhitectură" beneficiază de dreptul de a se angaja în câmpul muncii sau de a-și continua studiile la ciclul III (studii superioare de doctorat).

Tipul instituțiilor furnizoare

Se realizează în instituții de învățământ superior (universitate, academie de studii, institut, şcoală superioară, şcoală de înalte studii etc.).

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:
Nivelul 6 (Studii de licență)

Vârsta tipică la începutul programului: 22-23 ani

Durata teoretică a programului: 1-2 ani

Tabelul 20. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale la nivel ISCED 7 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere (poziția)
74	Master sau nivel echivalent, academic	741	Insuficient pentru completarea nivelului
		746	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
		747	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)
75	Master sau nivel echivalent, profesional	751	Insuficient pentru terminare nivel
		756	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
		757	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)
76	Master sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	761	Insuficient pentru completarea nivelului
		766	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
		767	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 7 în absența definițiilor convenite pe plan internațional pentru orientările academice și profesionale la nivel universitar.

Tabelul 21. *Codurile de clasificare pentru studiile promovate la nivel ISCED 7 (ISCED-A)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere
74	Master sau nivel echivalent, academic	740	Nedefinit[2]
75	Master sau nivel echivalent, profesional	750	Nedefinit[2]
76	Master sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	760	Nedefinit[2]

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 7 în absența definițiilor convenite pe plan internațional pentru orientări academice și profesionale la nivel superior (universitar).

[2] Inclusiv absolvirea recunoscută a unui program de master sau nivel echivalent suficient pentru terminarea nivelului ISCED 7 sau a unui program sau etapă de program de doctorat sau nivel echivalent, insuficient pentru terminarea nivelului ISCED 8.

Învățământul superior, ciclul III: învățământ superior de doctorat – Nivelul 8

8.1 Programele de studii superioare de doctorat

Destinația programelor

Programele de studii superioare de doctorat constituie ciclul III al învățământului superior. Sunt axate pe studiu avansat și cercetare originală și sunt proiectate pentru a conduce spre o calificare avansată în cercetare.

Admiterea la studii superioare de doctorat se realizează în baza diplomei de studii superioare de master sau a unui act de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.

Absolvirea unui program de nivel ISCED 8 necesită prezentarea unei lucrări scrise – teza de doctorat, care este produsul cercetării originale și reprezintă o contribuție importantă la cunoștințele din domeniul respectiv. În baza susținerii publice a tezei de doctorat se conferă titlul de doctor și se eliberează diploma de doctor de către instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat. Titlul de doctor se confirmă de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.

Deținerea calificării ISCED nivel 8 este deseori condiție la admiterea pentru posturi în instituțiile educaționale care oferă programe ISCED de nivel 6, 7 și 8. Diploma de doctor conferă de asemenea dreptul de a ocupa posturi în organizații din domeniile cercetării și inovării, dar și în alte instituții și organizații din economia națională. Diploma de doctor conferă și dreptul de înscriere în programele de postdoctorat.

În cazul finalizării studiilor superioare de doctorat fără susținerea publică a tezei de doctorat, se eliberează un certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv, ceea ce constituie experiență profesională de cercetare.

Tipul instituțiilor furnizoare

Se desfășoară în școli doctorale care se organizează în cadrul instituțiilor de învățământ superior, precum și în cadrul consorțiilor sau parteneriatelor naționale și internaționale, constituite inclusiv cu participarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.

Criteriile de clasificare

Cerințele minime la intrare:
Nivelul 7 (Master sau nivel echivalent, academic)

Vârsta tipică la începutul programului: 24 ani

Durata teoretică a programului: 3 ani

Tabelul 22. *Codurile de clasificare pentru programele educaționale la nivel ISCED 8 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (completare nivel)	Descriere
84	Doctorat sau nivel echivalent, academic	841	Insuficient pentru terminarea nivelului
		844	Suficient pentru terminarea nivelului
85	Doctorat sau nivel echivalent, profesional și industrial	851	Insuficient pentru terminarea nivelului
		854	Suficient pentru terminarea nivelului
86	Doctorat sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	861	Insuficient pentru terminarea nivelului
		866	Suficient pentru terminarea nivelului

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 8 în absența definițiilor convenite pe plan internațional pentru orientările academice și profesionale la nivel superior.

Tabelul 23. *Codurile de clasificare pentru educația absolvită la nivel ISCED 8 (ISCED-A)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere
84	Doctorat sau nivel echivalent, academic	840	Nedefinit
85	Doctorat sau nivel echivalent, profesional și industrial	850	Nedefinit
86	Doctorat sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	860	Nedefinit

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 8 în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientări academice și profesionale la nivel superior.

8.2 Programele de studii superioare de postdoctorat

Destinația programelor

Programele de postdoctorat sunt proiectate pentru realizarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative avansate prin activități de cercetare, dezvoltare și inovare. Postdoctoratul constituie o calificare secundară de cercetare avansată.

Programele de postdoctorat sunt destinate persoanelor cu diplomă de doctor și au durata de cel mult 3 ani.

Pe durata realizării programului de postdoctorat, postdoctorandul se poate încadra, prin cumul, în funcția de cercetător științific în instituții de învățământ superior sau în organizații din domeniile cercetării și inovării, în conformitate cu prevederile legislației în domeniul muncii.

Programele de postdoctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctor habilitat sau în baza sintezei lucrărilor științifice publicate. Titlul de doctor habilitat se conferă de către instituția care a organizat programul de postdoctorat. Confirmarea titlului și eliberarea diplomei se realizează de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.

Tipul instituțiilor furnizoare

Sunt organizate în cadrul instituțiilor care realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.

Tabelul 24. *Codurile de clasificare pentru programele de postdoctorat la nivel ISCED 8 (ISCED-P)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria (completare nivel)	Descriere
84	Doctorat sau nivel echivalent, academic	841	Insuficient pentru terminarea nivelului
		844	Suficient pentru terminarea nivelului
85	Doctorat sau nivel echivalent, profesional și industrial	851	Insuficient pentru terminarea nivelului
		854	Suficient pentru terminarea nivelului
86	Doctorat sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	861	Insuficient pentru terminarea nivelului
		866	Suficient pentru terminarea nivelului

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 8 în absența definițiilor convenite pe plan internațional pentru orientările academice și profesionale la nivel superior.

Tabelul 25. *Codurile de clasificare pentru postdoctoratul absolvit la nivel ISCED 8 (ISCED-A)*

Categoria (orientarea)		Sub-categoria	Descriere
84	Doctorat sau nivel echivalent, academic	840	Nedefinit
85	Doctorat sau nivel echivalent, profesional și industrial	850	Nedefinit
86	Doctorat sau nivel echivalent, orientare nespecificată[1]	860	Nedefinit

[1] Se va utiliza la nivelul ISCED 8 în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientări academice și profesionale la nivel superior.

Descrierea succintă de identificare a nivelului la care poate fi clasificat un anumit program educațional și unele criterii de clasificare sunt descrise în Anexa 4.

10. Gestionarea Clasificării programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova

Actualizarea, completarea, modificarea Clasificării naționale a programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova va fi realizată, în funcție de necesitate, urmare a modificărilor operate în legislația națională și/sau a standardelor internaționale, prin ordinul comun al Ministerului Educației și Cercetării și Biroului Național de Statistică.

Programele educaționale și de formare profesională noi inițiate pe plan național vor fi clasificate cu respectarea prevederilor prezentului document. Codificarea acestora se va realiza prin identificarea poziției adecvate din tabelele Clasificării.

Anexe la MoldCED-2

Anexa 1. Clasificarea și codificarea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova (conform ISCED – P)

În Tabelul A1 este prezentată clasificarea și codificarea programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova, realizată în conformitate cu standardul internațional ISCED-P. Informațiile sunt structurate pe niveluri educaționale MoldCED și includ denumirea programelor naționale, categoriile, orientarea programelor, subcategoriile corespunzătoare, precum și note explicative privind particularitățile acestora. Tabelul are rolul de a asigura o înțelegere clară și comparabilă a sistemului educațional național, facilitând analiza, corelarea și raportarea datelor în context național și internațional.

Tabelul A1. Clasificarea și codificarea programelor educaționale și de formare profesională (ISCED-P)

Nivel de educație		Categorie		Subcategorie	
Cod nivel	**Denumirea nivelului**	**Cod categorie**	**Orientarea programului**	**Cod sub-categorie**	**Absolvirea nivelului și accesul la niveluri superioare**
0	**Educație timpurie**				
	Educație antepreșcolară	01	Nu a participat niciodată la un program educațional	010	Nu a participat niciodată la un program educațional
	Învățământ preșcolar	02	O formă de educație timpurie	020	O formă de educație timpurie
1	**Învățământ primar**	10	Învățământ primar	100	Inclusiv terminarea recunoscută a unui program de învățământ gimnazial, insuficient pentru terminarea nivelului sau terminarea parțială a nivelului
2	**Învățământ secundar, ciclul I (învățământ gimnazial)**	24	General	241	Insuficient pentru terminare nivel sau terminare nivel parțial fără acces direct la învățământul liceal
				242	Terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământul liceal
				243	Terminare nivel fără acces direct la învățământul liceal
				244	Terminare nivel cu acces direct la învățământul liceal
		25	Profesional	251	Insuficient pentru terminare nivel sau terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ liceal
				252	Suficient pentru terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ liceal
				253	Suficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământ liceal
				254	Suficient pentru terminare nivel, cu acces direct la învățământ liceal
3	**Învățământ secundar de treapta II (liceal și profesional tehnic secundar)**	34	General	341	Insuficient pentru terminare nivel sau terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ superior
				342	Suficient pentru terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ superior
				343	Suficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământ superior
				344	Suficient pentru terminare nivel, cu acces direct la învățământ superior
		35	Profesional	351	Insuficient pentru terminare nivel sau terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ superior
				352	Suficient pentru terminare nivel parțial, fără acces direct la învățământ superior
				353	Suficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământ superior

Nivel de educație		Categorie		Subcategorie	
Cod nivel	**Denumirea nivelului**	**Cod categorie**	**Orientarea programului**	**Cod sub-categorie**	**Absolvirea nivelului și accesul la niveluri superioare**
				354	Suficient pentru terminare nivel, cu acces direct la învățământ superior
4	**Învățământ profesional tehnic postsecundar**	44	General	441	Insuficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământul superior
				443	Terminare nivel fără acces direct la prime programe superioare
				444	Terminare nivel cu acces direct la prime programe superioare
		45	Profesional	451	Insuficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământul superior
				453	Insuficient pentru terminare nivel, fără acces direct la învățământul superior
				454	Terminare nivel cu acces direct la prime programe superioare
5	**Învățământ profesional tehnic postsecundar nonterţiar**	54	General	541	Insuficient pentru terminare nivel
				544	Suficient pentru terminare nivel
		55	Profesional	551	Insuficient pentru terminare nivel
				554	Suficient pentru terminare nivel
6	**Învățământ superior, ciclul I: învățământ superior de licență**	66	Orientare nespecificată	661	Insuficient pentru terminare nivel
				665	Primul grad (3-4 ani)
				666	Primul grad de lungă durată (peste 4 ani) licență sau program echivalent
				667	Grad secund sau următor (după licență sau un program echivalent)
7	**Învățământ superior, ciclul II: învățământ superior de master**	74	Academic	741	Insuficient pentru completarea nivelului
				746	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
				747	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)
		75	Profesional	751	Insuficient pentru terminare nivel
				756	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
				757	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)
		75	Orientare nespecificată	761	Insuficient pentru completarea nivelului
				766	Prim grad lung (cel puțin 5 ani)
				767	Grad secund sau următor (ca urmare a absolvirii programului de licență sau echivalent)
8	**Învățământ superior, ciclul III: învățământ superior de doctorat**	84	Academic	841	Insuficient pentru terminare nivel
				744	Suficient pentru terminare nivel
		85	Profesional și Industrial	751	Insuficient pentru terminare nivel
				754	Suficient pentru terminare nivel
		86	Orientare nespecificată	861	Insuficient pentru terminare nivel
				766	Suficient pentru terminare nivel

Notă: *Categoriile programelor educaționale marcate cu culoare gri indică faptul că în prezent acestea nu există la nivel național, dar ulterior ar putea fi dezvoltate.*

Anexa 2. Clasificarea și codificarea nivelurilor de educație absolvite în Republica Moldova (conform ISCED-A)

În Tabelul A2 este prezentată clasificarea și codificarea nivelurilor de educație absolvite din Republica Moldova, realizată în conformitate cu standardul internațional ISCED-A. Informațiile sunt structurate pe niveluri educaționale MoldCED și includ denumirea programelor naționale, categoriile, orientarea programelor, subcategoriile corespunzătoare, precum și note explicative privind particularitățile acestora. Tabelul are rolul de a asigura o înțelegere clară și comparabilă a sistemului educațional național, facilitând analiza, corelarea și raportarea datelor în context național și internațional.

Tabelul A2. Clasificarea și codificarea nivelurilor de educație absolvite (ISCED-A)

Nivel de educație absolvit		**Categorie**		**Subcategorie**	
Cod nivel	**Nivel de educație absolvit**	**Cod categorie**	**Orientarea programului**	**Cod sub-categorie**	**Absolvirea nivelului și accesul la niveluri superioare**
0	**Mai puțin decât învățământul primar**	01	Nu a participat niciodată la un program educațional	010	Nu a participat niciodată la un program educațional
			O formă de educație timpurie în copilărie	020	O formă de educație timpurie în copilărie
1	**Învățământ primar**	10	Primar	100	Inclusiv terminare recunoscută a unui program secundar inferior insuficient pentru terminare nivel sau terminare nivel parțial)
2	**Învățământ secundar, ciclul 1 (învățământ gimnazial)** [1]	24	General [1]	242	Insuficient pentru completarea nivelului sau completarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
				243	Suficient pentru completarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
				244	Suficient pentru completarea nivelului, fără acces direct la învățământul liceal
		25	Profesional [1]	252	Terminare nivel parțial și fără acces direct la învățământ liceal
				253	Terminare nivel, fără acces direct la învățământ liceal
				254	Terminare nivel, cu acces direct la învățământ liceal [1]
3	**Învățământ secundar de treapta II (liceal și secundar profesional)** [1]	34	General [1]	342	Finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postliceal sau superior
				343	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar cu posibil acces direct la învățământul postliceal)
				344	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior1 (și cu posibil acces direct la învățământul postliceal)1
		35	Profesional [1]	352	Finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postsecundar sau superior
				353	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior (dar cu posibil acces direct la învățământul postsecundar)
				354	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior1 (și

Nivel de educație absolvit		Categorie		Subcategorie	
Cod nivel	**Nivel de educație absolvit**	**Cod categorie**	**Orientarea programului**	**Cod sub-categorie**	**Absolvirea nivelului și accesul la niveluri superioare**
					cu posibil acces direct la învățământul postsecundar)1
4	**Învăţământ profesional tehnic postsecundar**[1]	44	General [1]	443	Terminare nivel, fără acces direct la învățământ superior
				444	Terminare nivel, cu acces direct la învățământ superior
		45	Profesional [1]	453	Finalizarea nivelului, fără acces direct la învățământul superior
				454	Finalizarea nivelului, cu acces direct la învățământul superior1.
5	**Învăţământ profesional tehnic postsecundar nonterţiar**	54	General [1, 2]	540	Nedefinit
		55	Profesional [1, 2]	550	Nedefinit
		56	Orientare nespecificată [1, 2]	550	Nedefinit
6	**Învăţământ superior, ciclul I: Învăţământ superior de licență** [1]	64	Academic [1]	640	Nedefinit [1]
		65	Profesional [1]	650	Nedefinit [1]
		66	Studii de licență sau echivalente, orientare nespecificată1	660	Nedefinit [1]
7	**Învăţământ superior, ciclul II: Învăţământ superior de master** [1]	74	Academic [1]	740	Nedefinit
		75	Profesional [1]	750	Nedefinit
		76	Master sau nivel echivalent, orientare nespecificată1	760	Nedefinit
8	**Învăţământ superior, ciclul III: Învăţământ superior de doctorat** [1]	84	Academic [1]	840	Nedefinit
		85	Profesional [1]	850	Nedefinit
		86	Doctorat sau nivel echivalent, orientare nespecificată	860	Nedefinit
9	**Neclasificat**	99	Neclasificat	999	Neclasificat

Note: *Categoriile nivelurilor educaționale absolvite marcate cu culoare gri indică faptul că în prezent acestea nu există la nivel național, dar ulterior ar putea fi dezvoltate.*

[1] Inclusiv finalizarea cu succes a unui program la nivelul dat, suficient pentru finalizarea nivelului, sau finalizarea cu succes a unui program sau a unei etape a unui program la un nivel ISCED superior, insuficientă pentru finalizarea sau finalizarea parțială a nivelului superior.

[2] Se va folosi în absența definițiilor convenite la nivel internațional pentru orientări academice și profesionale la nivel terțiar.

Anexa 3. Clasificarea domeniilor de educație și formare în Republica Moldova (conform ISCED-F 2013)

În Tabelul A3 este prezentată clasificarea și codificarea nivelurilor de educație absolvite din Republica Moldova, realizată în conformitate cu standardul internațional ISCED-F 2013. Tabelul are rolul de a asigura o înțelegere clară și comparabilă a sistemului educațional național, facilitând analiza, corelarea și raportarea datelor în context național și internațional.

Clasificarea este organizată pe trei niveluri ierarhice: domenii largi (cel mai înalt nivel), domenii restrânse (al doilea nivel) și domenii detaliate (al treilea nivel) și utilizează o schemă de codificare din patru cifre. Există 11 domenii largi, 29 de domenii restrânse și aproximativ 80 de domenii detaliate ale educației și formării profesionale.

Tabelul A3. Clasificarea domeniilor de educație și formare

Cod domeniu larg	Cod domeniu restrâns	Cod domeniu detaliat	Denumire domeniu
00			**Programe și calificări generale**
	000	0000	Programe și calificări generale altele decât cele detaliate mai jos
	001	0011	Programe și calificări de bază
	002	0021	Alfabetizare și aritmetică
	003	0031	Abilități și dezvoltare personală
	009	0099	Programe și calificări generale neclasificat în altă parte
01			**Educație**
	011		Educație
		0110	Educație altele decât cele detaliate mai jos
		0111	Științe ale educației
		0112	Formarea cadrelor didactice din învățământul preșcolar
		0113	Formarea cadrelor didactice fără specializare pe o anumită disciplină
		0114	Formarea cadrelor didactice cu specializare pe o anumită disciplină
		0119	Educație neclasificat în altă parte
	018	0188	Programe interdisciplinare și calificări care implică educația
02			**Arte și științe umaniste**
	020	0200	Științe umaniste și arte altele decât cele detaliate mai jos
	021		Arte
		0210	Arte altele decât cele detaliate mai jos
		0211	Tehnici audio-vizuale și producție media
		0212	Design de interior, industrial și vestimentar
		0213	Arte frumoase (plastice)
		0214	Arte decorative (creații / meșteșuguri artizanale)
		0215	Muzică și artele spectacolului
		0219	Arte neclasificat în altă parte
	022		Științe umaniste (cu excepția limbilor)
		0220	Științe umaniste (cu excepția limbilor) altele decât cele detaliate mai jos[ii]
		0221	Religie și teologie
		0222	Istorie și arheologie
		0223	Filozofie și etică
		0229	Științe umaniste (cu excepția limbilor) neclasificat în altă parte

Cod domeniu larg	Cod domeniu restrâns	Cod domeniu detaliat	Denumire domeniu
	023		Studiul limbilor (filologie)
		0230	Studiul limbilor altele decât cele detaliate mai jos
		0231	Însușirea limbilor
		0232	Literatură și lingvistică
		0239	Studiul limbilor neclasificat în altă parte
	028	0288	Programe și certificări interdisciplinare care implică arte și științe umaniste
	029	0229	Științe umaniste și arte neclasificat în altă parte
03			**Științe sociale, jurnalism și informații**
	030	0300	Științe sociale, jurnalism și informații altele decât cele detaliate mai jos
	031		Științe sociale și comportamentale
		0310	Științe sociale și comportamentale altele decât cele detaliate mai jos
		0311	Economie[iii]
		0312	Științe politice și educație civică
		0313	Psihologie
		0314	Sociologie și studii culturale
		0319	Științe sociale și de comportament neclasificat în altă parte[iv]
	032		Jurnalism și informații
		0320	Jurnalism și informații altele decât cele detaliate mai jos
		0321	Jurnalism și reportaje
		0322	Studii de biblioteconomie, informare și studii arhivistice
		0329	Jurnalism și informații neclasificat în altă parte
	038	0388	Programe și certificări interdisciplinare care implică științele sociale, jurnalism și informații
	039	0399	Științe sociale, jurnalism și informații neclasificat în altă parte
04			**Business, administrare și drept**
	040	0400	Afaceri, administrație și drept altele decât cele detaliate mai jos[v]
	041		Afaceri și administrație
		0410	Afacerii și administrație altele decât cele detaliate mai jos[vi]
		0411	Contabilitate și fiscalitate
		0412	Finanțe, bănci și asigurări
		0413	Management și administrație
		0414	Marketing și publicitate
		0415	Secretariat și muncă d birou
		0416	Vânzări cu ridicata și cu amănuntul
		0417	Competențe profesionale
		0419	Afaceri și administrare neclasificat în altă parte
	042	0421	Drept[vii]
	048	0488	Programe și certificări interdisciplinare care implică afaceri, administrație și drept
	049	0499	Afaceri, administrație și drept neclasificat în altă parte
05			**Științe ale naturii, matematică și statistică**
	050	0500	Științele naturale, matematică și statistică altele decât cele detaliate mai jos[viii]
	051		Științe biologice și alte științe conexe

Cod domeniu larg	Cod domeniu restrâns	Cod domeniu detaliat	Denumire domeniu
		0510	Științele biologiei și alte științe conexe altele decât cele detaliate mai jos
		0511	Biologie
		0512	Biochimie
		0519	Științele biologiei și alte științe conexe neclasificat în altă parte
	052		Mediu
		0520	Mediu altele decât cele detaliate mai jos
		0521	Științele mediului
		0522	Medii naturale și fauna sălbatică
		0529	Mediu neclasificat în altă parte
	053		Științe fizice
		0530	Științe fizice altele decât cele detaliate mai jos
		0531	Chimie[ix]
		0532	Științele pământului
		0533	Fizică
		0539	Științe fizice neclasificat în altă parte
	054		Matematică și statistică
		0540	Matematică și statistică nedetaliat
		0541	Matematică
		0542	Statistică
	058	0588	Programe și certificări interdisciplinare care implică științele naturale, matematică și statistică
	059	0599	Științele naturale, matematică și statistică neclasificat în altă parte
06			**Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)**
	061		Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)
		0610	Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) altele decât cele detaliate mai jos
		0611	Utilizarea calculatorului
		0612	Proiectare și administrare baze de date și rețele
		0613	Dezvoltarea și analiza soft și aplicații
		0619	Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) neclasificat în altă parte
	068	0688	0688 Programe și certificări interdisciplinare legate de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)
07			**Inginerie, producție și construcții**
	070	0700	Inginerie, producție și construcții altele decât cele detaliate mai jos
	071		Inginerie și meserii inginerești[x]
		0710	Inginerie și meserii inginerești altele decât cele detaliate mai jos
		0711	Inginerie chimică și procese
		0712	Tehnologia protecției mediului
		0713	Electricitate și energie
		0714	Electronică și automatizări
		0715	Mecanică și metalurgie
		0716	Vehicule, ambarcațiuni și aeronave
		0719	Inginerie și meserii inginerești neclasificat în altă parte
	072		Producție și prelucrare

Cod domeniu larg	Cod domeniu restrâns	Cod domeniu detaliat	Denumire domeniu
		0720	Producție și prelucrare altele decât cele detaliate mai jos
		0721	Procesarea alimentelor
		0722	Materiale (sticlă, hârtie, plastic și lemn)
		0723	Textile (îmbrăcăminte, încălțăminte și pielărie)
		0724	Minerit și extracție
		0729	Producție și prelucrare neclasificat în altă parte
	073		Arhitectură și construcții
		0730	Arhitectură și construcții altele decât cele detaliate mai jos
		0731	Arhitectură și urbanism
		0732	Clădiri și construcții civile
	078	0788	Programe și certificări interdisciplinare care implică inginerie, producție și construcții
	079	0799	Inginerie, producție și construcții neclasificat în altă parte
08			**Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare**
	080	0800	Agricultură, industria forestieră, pescuit și științe veterinare nedefinit altele decât cele detaliate mai jos
	081		Agricultură
		0810	Agricultură altele decât cele detaliate mai jos
		0811	Producția agricolă vegetală și producția animală
		0812	Horticultura
		0819	Agricultură neclasificat în altă parte
	082	0821	Silvicultură
	083	0831	Piscicultură
	084	0841	Științe veterinare
	088	0888	Programe și certificări interdisciplinare care implică agricultura, silvicultură, piscicultură și științe veterinare
	089	0899	Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare neclasificat în altă parte
09			**Sănătate și asistență socială**
	090	0900	Sănătate și asistență socială altele decât cele detaliate mai jos
	091		Sănătate
		0910	Sănătate altele decât cele detaliate mai jos[xi]
		0911	Stomatologie[xii]
		0912	Medicină
		0913	Asistență medicală și moașe
		0914	Tehnologii în diagnosticare și pentru tratamente medicale
		0915	Terapie și recuperare
		0916	Farmacie
		0917	Medicină și terapie tradițională și complementară
		0919	Sănătate neclasificat în altă parte
	092		Asistență socială
		0920	Asistență socială altele decât cele detaliate mai jos
		0921	Îngrijirea persoanelor în vârstă și adulților cu dizabilități
		0922	Servicii de îngrijire copii și tineri
		0923	Asistență socială și consiliere
		0929	Bunăstare neclasificată în altă parte
	098	0988	Programe și certificări interdisciplinare care implică sănătatea
	099	0999	Sănătate și asistență socială neclasificat în altă parte
10			**Servicii**
	100	1000	Servicii altele decât cele detaliate mai jos
	101		Servicii personale
		1010	Servicii personale altele decât cele detaliate mai jos[xiii]

Cod domeniu larg	Cod domeniu restrâns	Cod domeniu detaliat	Denumire domeniu
		1011	Servicii gospodărești
		1012	Servicii de frizerie și înfrumusețare
		1013	Hoteluri, restaurante și catering
		1014	Sport[xiv]
		1015	Călătorii, turism și petrecerea timpului liber
		1019	Servicii personale neclasificat în altă parte
	102		Igienă și servicii de sănătate la locul de muncă
		1020	Igienă și servicii de sănătate la locul de muncă altele decât cele detaliate mai jos
		1021	Sănătate publică
		1022	Sănătate și siguranță la locul de muncă
		1029	Igienă și servicii de sănătate la locul de muncă neclasificat în altă parte
	103		Servicii de securitate
		1030	Servicii de securitate altele decât cele detaliate mai jos
		1031	Securitate militară și apărare
		1032	Protecția persoanelor și a bunurilor
		1039	Servicii de securitate neclasificate în altă parte
	104	1041	Servicii de transport
	108	1088	Programe și certificări interdisciplinare care implică serviciile
	109	1099	Servicii neclasificat în altă parte
99	999	9999	Domeniu necunoscut

Note:

[i] Codul 0215 include domeniul de formare „Artă muzicală”, iar codul adiționa 0216 – domeniu de formare „Arte teatrale”.

[ii] Codul 0220 include domeniul de formare profesională „Antropologie”.

[iii] Domeniul detaliat „Economie” este inclus la codul 0410.

[iv] Codul 0319 include domeniul de formare profesională „Asistență socială”.

[v] Codul 0400 include domeniul de formare profesională „Științe administrative / Administrație publică”.

[vi] Codul 0410 include domeniul de formare profesională „Economie”.

[vii] Codul 0421 „Drept” include „jurisprudență” și „Securitatea frontierei”.

[viii] Codul 0500 include domeniul de formare profesională „Chimie”.

[ix] Domeniul detaliat „Chimie” este inclus la codul 0500.

[x] Codul 0710 include domeniul de formare profesională „Inginerie și management”.

[xi] Codul 0910 include domeniul de formare profesională „Sănătate publică”.

[xii] Codul 0911 include domeniul de formare profesională „Îngrijirea pacienților în instituții medicale (infirmier/ă)”.

[xiii] Codul 1010 include domeniul de formare „Servicii publice”.

[xiv] Domeniul de formare „Sport” este inclus la codul adițional 100 („Sport”), care include domeniile de formare 1000 „Științe ale sportului” și 1001 „Motricitate specială și recuperare”.

Câmpurile marcate cu culoare gri indică faptul că la aceste poziții există deosebiri între ISCED-F şi Nomenclatorul domeniilor de studii și al specialităților în învățământul superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 412/2024, Nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul tehnic postsecundar și postsecundar nonterţiar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 853/2015 sau Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, aprobatprin Hotărârea Guvernului nr. 425/2015.

Anexa 4. Caracteristici de bază ale programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova conform ISCED 2011

În Tabelul A4 sunt descrise principalele caracteristici ale programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova, structurate pe niveluri ISCED 2011, în vederea producerii și prezentării de statistici în domeiul educației la nivel național și internațional.

Tabelul A4. Caracteristici de bază ale programelor educaționale și de formare profesională din Republica Moldova conform ISCED 2011

Nr. crt	Niveluri și cicluri, ISCED 2011		Niveluri și cicluri, Republica Moldova			Cerințe conform cadrului normativ național								Codificare			Raportări statistice naționale și internaționale	
			Niveluri și cicluri		Denumirea programului național de educație/formare profesională	Cerințe minime la intrare *(Codul nivelului necesar pentru acces)*	Durata teoretică a programului național *(ani)*	Vârsta tipică de intrare în program *(ani)*	Forma de învățământ *(frecvență (F), frecvență redusă (FR), la distanță (D))*	Orienta-re program	Act de studii eliberat pentru nivelul absolvit	Acces direct la un nivel superior de educație	Acces la programe de nivel superior	Nivel program educațional național (ISCED-P)	Coduri programe educaționale (conform ISCED-P)	Coduri program educațional absolvit (conform ISCED-A)	Nivel ISCED pentru raportări statistice elevi/studenți	Nivel ISCED pentru raportări statistice privind absolvenții
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**
1	ISCED 0 Educație timpurie	01 Dezvoltarea educațională timpurie a copiilor	0 - Educația timpurie	01 Educația antepreșcolară	Program de educație antepreșcolară	Nu se aplică	2	de la 0 până la împlinirea vârstei de 2 ani	F	Nu se aplică	Fără certificat	Nu se aplică	Nu se aplică	01	010	Nu se aplică	0	0
2		02 Învățământ preșcolar		02 Învățământul preșcolar	Program de învățământ preșcolar	Nu se aplică	4	de la 2 la 6 (7) ani	F	Nu se aplică	Fără certificat	Nu se aplică	Nu se aplică	02	020	020	0	0
3	ISCED 1 Învățământ primar		1 Învățământul primar		Program de învățământ primar	Nu se aplică	4	(6) 7 ani	F	General	Fără certificat	Nu se aplică	Nu se aplică	1	100	100	1	1
4	ISCED 2 Învățământ secundar de treapta I		2 Învățământul secundar, ciclul I (învățământul gimnazial)		Program de educație generală de învățământ secundar, ciclul I (învățământ gimnazial)	100	5	11 ani	F	General	Certificat de studii gimnaziale	3 ISCED	3.1 3.2a 3.2b 4.1 4.2 4.3	2	244	244	2	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
5	ISCED 3 Învățământ secundar de treapta II		3.1 Învățământul secundar, ciclul II (învățământul liceal)		Program de educație generală de învățământ secundar, ciclul II (învățământ liceal)	244	3	16 ani	F/FR	General	Diplomă de bacalaureat	4, 5 și 6 ISCED și studii integrate - 7 ISCED în baza Diplomei de BAC	În baza Diplomei de BAC: 4 5.3 6.1 7.2	3	344 343	344 343	3	3
										Vocațional	Certificat de studii liceale	3.2 și 4 ISCED în baza Certificatului de studii liceale (CE art.60 (2)	În baza Certificatului: 3.2c 4.4 4.6 4.7	3	354 353	354 353	3	3
6			3.2 Învățământul profesional tehnic secundar		Program de formare profesională tehnică secundară în meserii conexe *(în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)*	244	3	16	F	Profesional	Certificat de calificare	4 ISCED	4.5	3	342 353	342 353	3	3
7					Program de formare profesională tehnică secundară într-o meserie *(în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)*	244	În funcție de meserie 2 sau 3 ani	16	F	Profesional	Certificat de calificare	4 ISCED	4.5	3	342 353	342 353	3	3
8					Program de formare profesională tehnică secundară într-o meserie, în funcție de complexitatea meseriei *(în baza Certificatului de studii liceale, atestatului de studii medii de cultură generală/actului de studii echivalent))*	343	În funcție de meserie 1 sau 2 ani	(18) 19	F	Profesional	Certificat de calificare	4 ISCED	4.5	3	353	353	3	3
9	ISCED 4 Învățământ postsecundar nonterțiar		4 Învățământul profesional tehnic postsecundar		Program integrat de formare profesională tehnică postsecundară *(în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)*	244	2	16	F	General	Diplomă de studii profesionale	6 ISCED	6.1 7.2	3	343	343	3	3
						343	2	18		Profesional				4	454	454	4	4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
10					Program integrat de formare profesională tehnică postsecundară la domeniul de educație Sănătate *(în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)*	244	2	16	F	General	Diplomă de studii profesionale	6 ISCED	6.1 7.2	3	343	343	3	3
						343	3	18		Profesional				4	454	454	4	4
11					Program integrat de formare profesională tehnică postsecundară (calificările asistent al educatorului, balerin, dansator) *(în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)*	244	2	16	F	General	Diplomă de studii profesionale	6 ISCED	6.1 7.2	3	343	343	3	3
						343	1	18		Profesional				4	454	454	4	4
12					Program de formare profesională tehnică postsecundară la forma de învățământ cu frecvenţă redusă *(în baza Certificatului de studii liceale, atestatului de studii medii de cultură generală/actului de studii echivalent)*	343	3	19	FR	Profesional	Diplomă de studii profesionale	6 ISCED	6.1 7.2	4	454	454	4	4
13					Program de formare profesională tehnică postsecundară la specialităţi conexe meseriei iniţiale *(în baza Certificatului de calificare)*	354	În funcție de specialitate 2 sau 3 ani	19	F	Profesional	Diplomă de studii profesionale	Acces și a nivelul 6 ISCED	6.1 7.2	4	454	454	4	4
14					Program de formare profesională tehnică postsecundară la forma de învățământ cu frecvenţă *(în baza Certificatului de studii liceale, atestatului de studii medii de cultură generală/actului de studii echivalent)*	343	2	19	F	Profesional	Diplomă de studii profesionale	Acces la nivelul 6 ISCED	6.1 7.2	4	454	454	4	4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
15					Program de formare profesională tehnică postsecundară la domeniul de educație Sănătate, forma de învățământ cu frecvență *(în baza Certificatului de studii liceale, atestatului de studii medii de cultură generală/actului de studii echivalent)*	343	3	19	F	Profesional	Diplomă de studii profesionale	Acces la nivelul 6 ISCED	6.1 7.2	4	454	454	4	4
16	ISCED 5 Învățământ terțiar - ciclul scurt		5 Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar		Program integrat de formare la domeniul de educație „Pedagogie și științe ale educației” (în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)	244	2	16	F	General	Diplomă de studii profesionale	Acces la nivelul 6 ISCED	6.1 7.2	3	343 344	343 344	3	3
						343 344	2	18		Profesional				5	554	550	5	5
17					Program integrat de formare la domeniul de educație „Sănătate” (în baza Certificatului de studii gimnaziale/ actului de studii echivalent)	244	2	16	F	General	Diplomă de studii profesionale	Acces la nivelul 6 ISCED	6.1 7.2	3	343 344	343 344	3	3
						343 344	.3	18		Profesional				5	554	550	5	5
18					Program de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară *(în baza Diplomei de bacalaureat, a Diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii)*	344 454	În funcție de specialitate 2 sau 3 ani	19	F	Profesional	Diplomă de studii profesionale	Acces la nivelul 6 ISCED	6.1. 7.2	5	554	550	5	5
19	ISCED 6 Licență sau nivel echivalent		6 Învățământul superior, ciclul I: învățământ superior de licență		Programe de studii superioare de licență (ciclul I), inclusiv programe comune de studii superioare și programe de studii superioare la specialități duble	344 454 554	În funcție de specialitate 3 sau 4 ani	19	F/FR/D	Nespecific at	Diplomă de studii superioare de licență	Acces la nivelul 7 ISCED	7.1 7.2	6	665	660	6	6
20	ISCED 7 Master sau nivel echivalent		7 Învățământul superior, ciclul II: învățământ superior de master		Programe de studii superioare de master (ciclul II), inclusiv programe comune de studii superioare	660	În funcție de domeniu 1,5 sau 2 ani	22- 23	F/FR/D	Științific	Diplomă de studii superioare de master	Acces la nivelul 8 ISCED	8.1.	7	747	740	7	7
						660				Profesional	Diplomă de studii superioare de master	Acces la nivelul 8 ISCED	8.1.	7	757	750	7	7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
21					Program de studii superioare integrate (ciclul I si II)	344 454 554	5 ani (Stomatologie, Farmacie) 6 ani (Medicină, Medicină veterinară, Arhitectură)	19	F/FR/D	Nespecificat (program de licență si master)	Diplomă de studii superioare integrate (licență si master)	Acces la nivelul 8 ISCED	8.1.	7	766	760	7	7
22	ISCED 8 Doctorat sau nivel echivalent		8 Învățământul superior, ciclul III: învățământ superior de doctorat		Program de studii superioare de doctorat (ciclul III)	740 (acad) 750 (prof) 760 (nespecificat)	3	24	F/FR	Științific	Diplomă de doctor (în domeniul respectiv) Certificat care atestă frecventare a studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv	Acces la postdoctorat în baza Diplomei de doctor (în domeniul respectiv)	8.2	8	841 844	840 860	8	8
										Profesional, inclusiv Industrial (CE, art. 94 (5) c)	Diplomă de doctor (în domeniul respectiv) Certificat care atestă frecventare a studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv			8	851 854	850	8	8
23					Program de postdoctorat	860	Cel mult 3 ani	Nespecificat	Nu se aplică	Nespecificat	Diplomă de doctor habilitat	Nu se aplică	Nu se aplică	8	861 864	860	8	8

Glosar

Glosarul noțiunilor și definițiilor conform *Clasificării Internaționale Standard a Educației 2011*[1] include:

Absolvent al unui program educațional. O persoană care a finalizat cu succes un program de educație.

Absolvire. Finalizarea unui program de educație. Este posibil ca un absolvent să aibă una sau mai multe absolviri (chiar în cadrul aceluiași an academic) dacă studentul a fost înscris simultan în două sau mai multe programe și le-a absolvit.

Activitate de învățare. Activitate deliberată în care o persoană participă cu intenția de a învăța.

Activitate educațională. Activitate deliberată care implică unele forme de comunicare care pun în evidentă învățarea.

Admiși. Persoanele care se înscriu la nivelul de educație, set de niveluri, program, stagiu sau modul, indiferent de vârstă.

Admitere. Actul inițial de participare la un nivel de educație, set de niveluri, program, stagiu sau modul.

Calificare intermediară. Confirmarea oficială, de obicei sub forma unui document care certifică absolvirea unei etape dintr-un program de educație.

Calificare. Confirmarea oficială, de obicei sub forma unui document, care atestă finalizarea cu succes a unui program educațional sau a unei etape a unui program. Calificările pot fi obținute prin: i) finalizarea cu succes a unui program educațional complet; ii) finalizarea cu succes a unei etape a unui program educațional (calificări intermediare); sau iii) validarea cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite, independent de participarea la un program educațional. Aceasta poate fi denumită și „credențială”.

Domeniu de educație. Domeniu vast, ramură sau zonă de conținut acoperită de un program de educație, curs sau modul. Deseori se referă la ‘subiect’ sau ‘disciplină’. Se mai poate referi la ‘domeniu de studiu’.

Durată cumulată. Durata teoretică totală a unei secvențe a programelor de educație. În ISCED, durata cumulată de la începutul nivelului 1 sau 3 ISCED sau de la începutul învățământului superior este deseori necesară pentru clasificarea unui program de educație.

Durata minimă. Durata teoretică minimă a unui program de educație pentru a clasifica un program la nivelul dat ISCED sau pentru a determina terminarea sau terminarea parțială a unui nivel dat ISCED.

Durata teoretică. Timpul, exprimat în ani academici, necesar unui program de educație, presupunând o participare regulată pe baza unui program complet.

Durata tipică. Timpul, exprimat în ani universitari, necesar studenților pentru absolvirea programului de educație, presupunând o participarea regulată pe baza unui program complet.

Educația timpurie (ISCED-P nivel 0). Oferă activități de învățare și educaționale cu abordare holistică pentru a sprijini dezvoltarea timpurie cognitivă, fizică, socială și emoțională a copiilor și pentru a introduce tinerii în instruirea organizată din afara contextului familiei pentru a-și dezvolta unele aptitudini necesare disponibilității academice și a se pregăti pentru intrarea în învățământul primar.

[1] Clasificarea Internațională Standard a Educației 2011 (UNESCO_UIS 2012, Annex VI, p. 78-84. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109)

Educație formală. Educația instituționalizată, intenționată și planificată prin intermediul organizațiilor publice și organismelor private recunoscute și – în totalitatea lor – constituie sistemul de educație formală al unei tari. Programele de educație formală sunt astfel recunoscute ca atare de autoritățile naționale de educație sau echivalente, de ex. oricare altă instituție în cooperare cu autoritățile naționale sau subnaționale de educație. Educația formală constă mai ales din educație inițială. Educația profesională, educația pentru nevoi speciale și unele părți din educația pentru adulți sunt deseori recunoscute drept parte din sistemul formal de educație.

Educație generală. Programele de educație destinate dezvoltării cunoștințelor generale, aptitudinilor și competențelor elevilor, dar și aptitudinilor la citire și aritmetică, deseori pregătesc studenți pentru programe de educație mai avansate la niveluri ISCED similare sau superioare și pun bazele învățării continue. Programele de educație permanente sunt bazate pe școală sau colegiu. Educația generală include programe de educație care sunt destinate pregătirii studenților pentru admitere în educația profesională dar nu pregătesc pentru forța de muncă ocupată în ocupații particulare, meserii, sau clase de ocupații sau meserii, nu conduc direct la o calificare relevantă pe piața muncii.

Educație inițială. Educația formală a persoanelor înainte de a intra pe piața muncii, de ex. când vor fi în învățământul cu program complet. Prin urmare se referă la persoane care sunt privite de către societate drept copii, tineri și adulți tineri. Are loc în instituții educaționale dintr-un sistem destinat educației continue.

Educație secundară (ISCED nivelurile 2 și 3). Oferă învățare și activități educaționale construite pe educația primară și pregătirea pentru intrarea pe piața muncii, educație post-secundară nonsuperioară și educație superioară. Mai larg, educația secundară are ca scop învățarea la un nivel intermediar al complexității. ISCED distinge între educația inferioară și superioară.

Educație secundară inferioară (ISCED nivel 2). Programele la ISCED nivel 2 sau educația secundară inferioară sunt menite tipic pentru construirea rezultatelor de învățare din ISCED nivel 1. De obicei, scopul educațional este de a pune bazele învățării continue și dezvoltării umane pe baza cărora sistemele de educație pot extinde alte ocazii de educație. Programele la acest nivel sunt de obicei organizate în jurul unui curriculum orientat pe subiect, care introduce concepte teoretice cu o listă vastă de teme.

Educație. Procesele prin care societatea transmite deliberat informații acumulate, cunoștințe, înțelegere, atitudini, valori, deprinderi, competente și comportamente între generații. Presupune comunicarea concepută pentru învățare.

Finalizarea unui nivel ISCED. Finalizarea cu succes a unui program de educație este suficientă pentru completarea nivelului. La nivelurile 1 și 4-8 ISCED, finalizarea cu succes a unui program cu îndeplinirea criteriilor de conținut și durată minimă pentru nivelul dat este considerată drept completare de nivel. La nivelurile 2 și 3 ISCED finalizarea cu succes a oricărui program care oferă acces la programe la niveluri superioare ISCED (ex. ISCED nivel 3 în cazul programelor nivel 2 ISCED și nivelurile 5, 6 sau 7 ISCED în cazul programelor la nivel 3 ISCED) este considerată drept finalizarea, la fel ca finalizarea oricărui program terminal care îndeplinește criteriile de conținut, durată minimă (2 ani) și durată cumulată pentru nivelul respectiv ISCED (ex. 8 ani de la începerea nivelului 1 ISCED în cazul programelor nivel 2 ISCED și 11 ani în cazul programelor nivel 3 ISCED).

Finalizarea unui program educațional. Participarea la toate componentele unui program de educație (inclusiv la examenele finale, dacă există), indiferent de rezultatul oricărei evaluări potențiale a realizării obiectivelor de învățare.

Finalizarea cu succes a unui program educațional. Îndeplinirea obiectivelor de învățare ale unui program educațional, de obicei validată prin evaluarea cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite. Finalizarea cu succes a unui program educațional este de obicei documentată prin acordarea unei calificări educaționale.

Înscriere. Persoanele se înscriu oficial la un program de educație dat, sau stagiu sau modul, indiferent de vârstă.

Instituție educațională. Instituția care are ca scop principal educația, cum ar fi școală, colegiu, universitate sau centru de pregătire. Aceste instituții sunt acreditate sau autorizate de autoritățile relevante de educație națională sau cele echivalente. Instituțiile educaționale pot funcționa și ca organizații private, cum ar fi organisme religioase, grupuri speciale de interes sau întreprinderi private educaționale sau de pregătire, atât pentru profit și non-profit.

Instruirea. Educația destinată realizării obiectivelor de învățare particulare, mai ales în educația profesională. Definiția educației din ISCED include instruirea.

Învățământ postsecundar nonterțiar (ISCED nivel 4). Oferă activități de învățare construite pe învățământul secundar, pregătește intrarea pe piața muncii, precum și în învățământul superior. De regulă vizează elevii care au terminat învățământul secundar superior/ liceal (ISCED nivel 3), dar care doresc fie să intre pe piața muncii, fie să intre în învățământul superior. Deseori programele nu sunt mai avansate decât cele din învățământul secundar, deoarece servesc mai degrabă la lărgirea decât la adâncirea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor. Prin urmare, au ca scop învățarea sub nivelul înalt de complexitate caracteristic învățământului superior.

Învățământ primar (ISCED nivel 1). Oferă activități de învățare și educaționale pentru elevii cu aptitudini fundamentale în citire, scriere, matematică (de ex. alfabetizare și aritmetică) și stabilirea unei baze solide pentru învățare și înțelegerea de bază a zonelor de cunoaștere și dezvoltare personală, pregătirea pentru învățământul primar. Se axează pe învățarea la nivel de bază al complexității cu puțină specializare sau deloc.

Învățământ profesional. Programe de educație care sunt destinate pentru cei care învață pentru a dobândi cunoștințe, aptitudini și competențe specifice unei ocupații, meserii sau clase de ocupații sau meserii. Poate avea componente bazate pe muncă (ex. ucenicie, programe de învățământ dual). Finalizarea cu succes a acestor programe conduce spre calificări profesionale relevante pe piața muncii, recunoscute ca orientate ocupațional de către autoritățile naționale și/sau de piața muncii.

Învățământ secundar superior/ de treapta a II/ liceal (ISCED nivel 3). Programele la nivel 3 ISCED sunt destinate în mod normal pentru finalizarea învățământului secundar și pregătirea pentru învățământul superior sau oferirea de calificări relevante pentru angajare ca forță de muncă ocupată sau ambele. Programele de la acest nivel oferă elevilor instruire mai variată, specializată și profundă față de programele din învățământul gimnazial (ISCED nivel 2). Sunt mai diferențiate, cu un rang mai mare de opțiuni și surse disponibile.

Învățământ superior (ISCED nivelurile 5-8). Se bazează pe învățământul secundar superior/ liceal, oferind activități de învățare în domenii specializate de educație. Are ca scop învățarea la nivel înalt de complexitate și specializare. Include ceea ce se înțelege a fi educație academică dar și educație profesională avansată.

Învățare. Dobândirea individuală sau modificarea de informații, cunoștințe, înțelegere, atitudini, valori, deprinderi, competențe sau comportamente prin experiență, practică, studiu sau instruire.

Mai puțin decât învățământul preșcolar (ISCED-A nivel 0). Un nivel larg de cunoștințe educaționale care nu include participarea la educație, unele participări la educația timpurie și/sau unele participări la educația primară.

Niveluri de educație. Un set ordonat care grupează programele de educație în funcție de gradele experiențelor de învățare, precum și de cunoștințele, aptitudinile și competențele pe care fiecare program este proiectat să le ofere. Nivelul ISCED reflectă gradul de complexitate și de specializare al conținutului unui program educațional, de la fundamental la complex.

Obiective ale învățării. Specificarea rezultatelor învățării de realizat la absolvirea unei activități educaționale sau de învățare. Acestea au ca scop îmbunătățirea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor în contextul social, civic, personal legat de forța de muncă ocupată. Obiectivele învățării sunt legate de scopul pregătirii studiilor mai avansate și/sau ocupație, meserie sau clasă de ocupații sau meserii.

Primul grad. Un grad acordat la absolvirea unui program de educație la ISCED nivel 6 sau 7 care nu necesită finalizarea anterioară a altui grad din ISCED nivel 6 pentru admitere în programul de educație respectiv.

Program educațional. Un set coerent sau o secvență de activități educaționale destinate și organizate pentru realizarea obiectivelor de învățare predeterminată sau un set specific de sarcini educaționale într-o perioadă continuă. În cadrul unui program educațional, activitățile educaționale pot fi grupate în subcomponente descrise variat în contextul național drept 'cursuri', 'module', 'unități' sau 'subiecte'. Un program poate avea componente importante necaracterizate normal drept cursuri, unități sau module – ex. activități bazate pe jocuri, perioade de experiența muncii, proiecte de cercetare și pregătirea disertațiilor.

Programe integrate. Programe bazate pe curriculumul integrat a două profiluri sau două niveluri de calificare conform Cadrului național al calificărilor: învățământ general și vocațional, învățământ general și profesional tehnic sau învățământ superior de licență (ciclul I) și învățământ superior de masterat (ciclul II), (ciclul I și ciclul II);

Nivel de educație absolvit. Cel mai înalt nivel de educație ISCED pe care l-a terminat cu succes un individ. Se măsoară de obicei referitor la cel mai înalt program educațional terminat cu succes care este certificat de o calificare recunoscută. Calificările intermediare recunoscute sunt clasificate la un nivel inferior față de programul însuși.